

ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ
ಮಧ್ಯರ ದೇಶೀಯ
100 ಕ್ಕೆ

جمعية الدعوة بالزلفج

جمعية الدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالزلفج

هاتف: ٤٢٣٤٤٦٦ . ٠١٦ فاكس: ٤٢٣٤٤٧٧ . ٠١٦

117

100 دعوته المذمومة

١٠٠ سنة ثابتة - اللغة السنهالية

جمعية الدعوة والارشاد ونوعية الجاليات في الزلفي

Tel: 966 164234466 - Fax: 966 164234477

١٠٠ سنة ثابتة

أعدده وترجمه إلى اللغة السنهالية:
جمعية الدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالزلفي
الطبعة الرابعة: ١٤٤٢/٩ هـ.

ح) شعبة توعية الجاليات بالزلفي، ١٤٢٥ هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر
شعبة توعية الجاليات بالزلفي

١٠٠ سنة ثابتة - الزلفي، ١٤٢٥ هـ

٥٦ ص؛ ١٢ × ١٧ سم

ردمك : ٥٧-٨٦٤-٩٩٦٠

(النص باللغة السنهالية)

١-الأدعية و الأوراد أ. العنوان

١٤٢٥/٧٢٥

ديوي ٢١٢،٩٣

رقم الإيداع : ١٤٢٥/٧٢٥

ردمك : ٥٧-٨٦٤-٩٩٦٠

100 سنة ثابتة

නාබිතුමාගේ මදුර දෙගුණා 100

අල්ලාහ් පවසන බව නබි මුහම්මද (සල්) තුමා දැසු වදනක් අබුහුරෙරා (රලි) තුමා මෙසේ හෙළි කරන්නේය.

عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: ((إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَالَ: مَنْ عَادَى لِي وَلِيًّا فَقَدْ آذَنَنِي بِالْحَرْبِ، وَمَا تَقَرَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي بِشَيْءٍ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا افْتَرَضْتُهُ عَلَيْهِ ، وَمَا زَالَ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالتَّوَّافِلِ حَتَّى أُحِبَّهُ ، فَإِذَا أَحْبَبْتُهُ: كُنْتُ سَمِعُهُ الَّذِي يَسْمَعُ بِهِ، وَبَصَرُهُ الَّذِي يَبْصُرُ بِهِ، وَيَدُهُ الَّتِي يَبْطِشُ بِهَا ، وَرِجْلُهُ الَّتِي يَمْشِي بِهَا ، وَإِنْ سَأَلَنِي لِأَعْطِيَنَّهُ ، وَلَئِنْ اسْتَعَاذَنِي لِأُعِيذَنَّهُ ، وَمَا تَرَدَّدْتُ فِي شَيْءٍ أَنَا فَاعِلُهُ تَرَدُّدِي عَنْ نَفْسِ الْمُؤْمِنِ ، يَكْرَهُ الْمَوْتَ وَأَنَا أَكْرَهُ مُسَاءَتَهُ)) [رواه البخاري]

කවරෙක් මාගේ හිතවතෙකුට හතුරුකම් කරන්නේද, මහුට ඵරෙහිව මා සුධ ප්‍රකාශය කරමි. මා අනිවාර්ය කළ කාර්ය මගින් හැර මාහට කැමැති කිසියම් දෙයකින් මා කරා ලොවීමට මාගේ වහළාට නොහැක. මාගේ වහළා මා ප්‍රියවන තෙක් කාලීන ක්‍රියාවන් මගින් මා කරා ලොවෙමින් සිටී. එසේ මා මහු ප්‍රිය කළේනම්, මහු සවන් දෙන කණ් වශයෙන්ද,

මහු බලන තැන් වගයෙත්ද, මහු අල්ලන අත් වගයෙත්ද මහු ඇවිදින කකුල් වගයෙත්ද මා පත්වෙමි. මහු මාගෙන් දෙයක් අයැද සිටියේනම්, එය මා මහුට ලබා දෙමි. මහු මාගෙන් රුකවරණය පැතුවෙනම්, එය මහුට මා ලබා දෙමි. විශ්වාස වන්නයෙකුගේ ප්‍රාණය අත්පත් කරන කළ මා ලක්වන වෙහෙස සේ මා කරන වෙනත් කිසියම් කාර්යයකින් හෝ වෙහෙසට නොපත්වෙමි. මහු මරණය අප්‍රිය කරයි. මා මහුට වෙදනා කිරීම අප්‍රිය කරමි. (බුහාරි)

නිත්දයෙහි පිළිවෙල

1-නිදා ගැනීමට පෙර දෝවනය කර ගැනීම :

නවීනායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ඉර්රාඋ බිත් ආසිබි (රලි) තුමා අමතා මෙසේ පැවැසිය.

قال النبي ﷺ للبراء بن عازب ((إِذَا آتَيْتَ مَضْجِعَكَ ، فَتَوَضَّأْ وُضُوءَكَ لِلصَّلَاةِ ، ثُمَّ اضْطَجِعْ عَلَى شِقِّكَ الْأَيْمَنِ...)) [متفق عليه]

මෙ නිදාගැනීමට අදහස් කරන කළු සලාතයට කරන සේ දෝවනය කර ගන්න. පසුව, දකුණු පසට හැරී නිදා ගන්න. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

2-නිදා ගැනීමට පෙර කුරා ඉහලක, ගලක හා නාක් පාරායනා කිරීම :

ආයිෂා (රලි) තුමිය මෙසේ වාර්තා කරන්නීය.

عن عائشة رضي الله عنها ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ إِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ كُلَّ لَيْلَةٍ جَمَعَ كَفَّيْهِ ثُمَّ نَفَثَ فِيهِمَا ، فَقَرَأَ فِيهِمَا : ((قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ)) وَ ((قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ)) وَ ((قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ)) ، ثُمَّ يَمْسَحُ بِهِمَا مَا اسْتَطَاعَ مِنْ حَسَدِهِ ، يَبْدَأُ بِهِمَا عَلَى رَأْسِهِ وَوَجْهِهِ ، وَمَا أَقْبَلَ مِنْ حَسَدِهِ ، يَفْعَلُ ذَلِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ . [رواد البخاري]

නවී මුහම්මදු (සල්) තුමා රාත්‍රී නිදා ගැනීමට අදහස් කරන කළු, සිය දැන එකතුකොට එහි පිඹින්නේය. පසුව කුල්හුවල්ලාහු අහද්, කුල් අලාදු

බිරබිබිල් ෆලක් හා කුල් අඳුරු බිරබිබිත් නාස් යන පරිච්ඡේදයන් පාරායනා කර, එම අත්ල දෙකින් සිය මුහුණ හා හිසෙන් ආරම්භකොට හැකිතාක් නම ශරීරය පුරාම පිරිමදින්නේය. මෙසේ එතුමා තෙවරක් කරන්නේය. (බුහාරි)

3-කිහින දකින කළ තක්බිර හා තක්බිත් උසුරීම :

අලි (රලී) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن علي رضي الله عنه، أن رسول الله ﷺ قال حين طلبت منه فاطمة رضي الله عنها خادماً: ((ألا أدلكم على ما هو خير لكم من خادم؟ إذا أويئتمنا إلى فراشكم، أو أخذتمنا مضاجعكم، فكبراً أربعاً وثلاثين، وسبحاً ثلاثاً وثلاثين، وأحمداً ثلاثاً وثلاثين. فهذا خير لكم من خادم)) [متفق عليه]

ෆාතිමා (රලී) තුමිය නමට මෙහකාරයෙක් ලබා දෙන මෙන් තබා මුහමමදු (සල්) තුමාගෙන් විමසූ කළ එතුමා ‘මෙහකාරයෙකුට වඩා උතුම් දෙයක් මබලා (ෆාතිමා හා අලි) දෙදෙනාට මා කියා දෙන්නද ? මබලා දෙදෙනා තිදා ගැනීමට අදහස් කළ විට සුබ්හානල්ලාහ් 33 වරක්ද, අල් හමිදු ලිල්ලාහ් 33 වරක්ද, අල්ලාහු අක්බර් 34 වරක්ද උසු රන්න. මෙය මබලාට මෙහකාරයෙකුට වඩා උතුමිය’ යනු වෙන් පැවැසිය. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

4-නීන්දෙන් සිට හදිසියෙන් අවදිව කළ කරන පුරවනාව :

නවී මුහම්මදු (සල්) තුමා දැසු බව උබාදා බිත් සාමිත් (රලී) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن عبادة بن الصامت، عن النبي ﷺ قال: ((مَنْ تَعَارَّ مِنَ اللَّيْلِ فَقَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، وَسُبْحَانَ اللَّهِ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، ثُمَّ قَالَ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، أَوْ دَعَا، أُسْتَجِيبَ لَهُ، فَإِنْ تَوَضَّأَ وَصَلَّى قُبِلَتْ صَلَاتُهُ)) [رواه البخاري]

කවරෙක් රාත්‍රියෙහි නින්දෙන් සිට හදිසියෙන් අවදිව සිට ‘වන්දනාමානයට සුදුසු ස්වමියා අල්ලාහ් හැර අන් කව රෙක් හෝ නොමැත. මහු කේවලය. මහුට සමානව කිසි වක් හෝ නැත. සියළු ප්‍රශංසා හා පාලන බලය මහුටම හිමිවේ. මහු සැම දේ කෙරෙහි සර්ව බලවතාය. ප්‍රශංසා සියල්ල අල්ලාහ්ටම හිමිය. මහු පවිත්‍ර වන්තයාය. වන්දනා මානයට සුදුසුසා මහු හැර අන් කවරෙක් හෝ නැත. මහු අති ශ්‍රේෂ්ඨය. කුසලක් කිරීම හෝ අකුසලින් වැළකී සිටීම මහු මගින්ම පවතී’ යනුවෙන් පවසා ‘ස්වමිනී, මාහට කමා කරන්න’ යනුවෙන් හෝ වෙනත් පුරවනාවක් හෝ කළේ නම්, එය පිළිගනු ලැබේ. දෝවනය කොට සලාතය ඉටු කළේනම්, එය පිළිගනු ලැබේ. (බුහාරි)

5-නිතදෙන අවදිවූ පසු :

හුදෙකා ඉඛිකු අල් යමානි (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن حذيفة بن اليمان رضي الله عنه قال: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ وَإِذَا اسْتَيْقَظَ قَالَ: ((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا، وَإِلَيْهِ النُّشُورُ)) [رواه البخاري]

තනි මුහම්මදු (සල්) තුමා නිතදෙන් අවදිවූ කළ ‘අල් හමදු ලිල්ලාහිල්ලිදි අන්යාතා ඛදමා අමානතා වඉලෙහින් තුජුර්’ යනුවෙන් උසුරන්නේය. (බුහාරි)

දෝවනය හා සමානගෙහි පිළිවෙල

6-කට හා නාගය එකවරම සේදීම :

අඛිදුල්ලාහ් ඉඛිකු සෙයිද් (රලි) තුමා මෙලෙස වාර්තා කරන්නේය.

عن عبدالله بن زيد رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ: ((تَمَضْمَضُ، وَاسْتِنْشَقُّ مِنْ كَفٍّ وَاحِدَةٍ)) [رواه مسلم]

තනි මුහම්මදු (සල්) තුමා එක අතකින් ගත් ජලයෙන් කට හා නාසය සෝදන්නේය. (මුස්ලිම්)

7-කෂාන්තය කිරීමට පෙර දෝවනය කිරීම :

ආයුෂා (රලි) තුමිය මෙසේ වාර්තා කරන්නකිය.
 عن عائشة رضي الله عنها، أن النبي ﷺ : ((كَانَ إِذَا اغْتَسَلَ مِنَ الْجَنَابَةِ ، بَدَأُ فَيَغْسِلُ يَدَيْهِ ، ثُمَّ تَوَضَّأَ كَمَا يَتَوَضَّأُ لِلصَّلَاةِ ، ثُمَّ يَدْخُلُ أَصَابِعَهُ فِي الْمَاءِ ، فَيَحْلُلُ بِهَا أُصُولَ الشَّعْرِ ، ثُمَّ يَصُبُّ عَلَى رَأْسِهِ ثَلَاثَ غُرْفٍ بِيَدَيْهِ ، ثُمَّ يُفِيضُ الْمَاءَ عَلَى جِلْدِهِ كُلِّهِ)) [البخاري]

තනි මුහම්මදු (සල්) තුමා අනිවාර්ය ස්නානය කරන කළ පළමුවෙන් සිය බාහු දෙක සෝදන්නේය. පසුව, සලා තයට කරන සේ දෝවනය කරන්නේය. පසුව ඇඟිලි ජලයේ මනා හිසෙහි පහළ පෙදෙස පිරිමදින්නේය. පසුව තෙවරක් දැනින් ජලය අහුරා සිය හිසෙහි වක්කරන්නේය. පසුව, තම මුළු ශරීරයේම ජලය වක්කරන්නේය. (මුස්ලිම්)

8-දෝවනය කළ පසු භෂාදා උසුරීම :

තනි මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවැසූ බව උමර් බින් කත් තාබි (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن عمر بن الخطاب رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ : ((مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ يَتَوَضَّأُ فَيَسْبِغُ الوُضوءَ ثُمَّ يَقُولُ : أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا فَتَحَتْ لَهُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ الثَّمَانِيَةِ ، يَدْخُلُ مِنْ أَيِّهَا شَاءَ)) [رواه مسلم]

මබලාගෙන් කවරෙක් හෝ දෝවනය කර, එය පරිපූර්ණව කර, පසුව ‘අෂ්හදු අල්ලා ඉලාහ ඉලාලේලාහු වඅෂ්හදු අන්න මුහම්මදන් අබිදුහු

වරසුලුහු' යනුවෙන් උසුරියේනම් මහුට ස්වර්ග අටක දොරටු විවෘතවේ. කැමැති දොරටුවකින් මහු එහි පිවිසේ. (මුස්ලිම්)

9-ජලය කුර්කෂ්ඨව ජර්නරණය කිරීම :

අනස් (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أنس رضي الله عنه قال: ((كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَغْتَسِلُ بِالصَّاعِ إِلَى خَمْسَةِ أَمْدَادٍ، وَيَتَوَضَّأُ بِالْمُدِّ)) [متفق عليه]

නබි (සල්) තුමා සාඋවක (මුද්දු සතරක්) සිට මුද්දු පහක ප්‍රමාණ ජලයෙන් ස්නානය කරන්නේය. මුද්දුවක ප්‍රමාණ ජලයෙන් දෝවනය කරන්නේය. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

(දැනින් අහුරන ප්‍රමාණයක් මුද්දු යනුවෙන් හඳින්වේ)

10-දෝවනය කළ ජල රකෂණ දෙකක් ඉටු කිරීම :

නබි මුහම්මදු (සල්) තුමා දැසු බව උස්මාන් (රලි) තුමා ගේ වහලේකවු හුමිරාන් මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن حُمران مولى عثمان رضي الله عنه قال النبي ﷺ: ((مَنْ تَوَضَّأَ نَحْوَ وَضُوءِي هَذَا، ثُمَّ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ لَا يُحَدِّثُ فِيهِمَا نَفْسَهُ، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ)) [متفق عليه]

කවරෙක් මා කරන මෙම දෝවනය සේ දෝවනය කර, පසුව කිසියම් දෙයක් ගැන හෝ හදවත යොමු නොකොට රකෂණ දෙකක සලාතයක් ඉටු කරන්නේද,

මහු පෙර කළ (සුළු) පාපයන් කමා කරනු ලැබේ. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

11-අදානයට පිළිතුරු දී පසුව නබිතුමාට සලවාත් කීම:

නබි මුහම්මදු (සල්) තුමාගෙන් තමා සවන් දුන් බවට අභිදුල්ලාන් බිත් උමර් (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරයි.

عن عبد الله بن عمرو رضي الله عنهما ، أنه سمع النبي ﷺ يقول: ((إِذَا سَمِعْتُمُ الْمُؤَذِّنَ فَقُولُوا مِثْلَ مَا يَقُولُ، ثُمَّ صَلُّوا عَلَيَّ، فَإِنَّهُ مَنْ صَلَّى عَلَيَّ صَلَاةً، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا عَشْرًا... الحديث)) [رواه مسلم]

මබලා (සලාතයට අභිගසන) මුඅද්දිත් වරයාගේ අදාන යට සවන් දෙන්නේ නම්, මහු පවසන සේම මබලාද පව සන්න. පසුව, මා කෙරෙහි සලවාත් කියන්න. මක්නිසාද, මාහට සලවාත් එකක් කියන්නට අල්ලාන් දස වතාවක් සලවාත් කියන්නේය. (මුස්ලිම්)

නබිතුමාට සලවාක් කියූ පසු පහත සඳහන් පාර්ථනාව කරන්නට එතුමාගේ නිර්දේශය ලැබෙන්නේය. (බුහාරි)

ثم يقول بعد الصلاة على النبي ﷺ: (اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ ، وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ ، آتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ ، وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا أَلَدِي وَعَدَّتُهُ) (رواه البخاري. مَنْ قَالَ ذَلِكَ حَلَّتْ لَهُ شَفَاعَةُ النَّبِيِّ ﷺ).

අල්ලාහුමම රබ්බ හාදිහිදී දෑවතින් තාමමා. වස්සලානිල් කාඉමා. ආති මුහමමදනිල් වසිලන වල් ගලීලා. වනිහස්හු මකාමන් මහ්මුදන් අල්ලේදී වආද්තා.

12-අධිකව දන් මැදීම :

තනි මුහමමිදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුරෙරා (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي هريرة رضي الله عنه ، أن رسول الله ﷺ قال: ((لَوْلَا أَنْ أَشُقَّ عَلَى أُمَّتِي ، لَأَمَرْتُهُمْ بِالسَّوَاكِ عِنْدَ كُلِّ صَلَاةٍ)) [متفق عليه]

මාගේ සමාජයට වෙහෙසක් නොවන්නේ නම්, සෑම සලාතයටම මිස්වාක් (දන් මැදීම) කරන මෙන් අණකර ඇත්තෙමි. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

නිත්දෙන් සිට අවදිවූ කළද, දෝවනය කරන කළද, මුබයෙහි දුගඳ ඇති වන කළද, අල්කුර්ආනය පාරායනා කරන කළද, තිවසෙහි පිවිසෙන කළද දන් මැදීම තනිතුමා ගේ මගකි.

13-අළුයමින් දේවස්ථානයට යාම :

තනි මුහමමිදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුරෙරා (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ : ((... وَكَوَيْعَلُمُونَ مَا فِي التَّهَجِيرِ (التَّبْكَيرِ) لَأَسْتَبْقُوا إِلَيْهِ ... الْحَدِيثِ)) [متفق عليه]

.....මවුහු සලාතය (සඳහා දේවස්ථානය)ට කාලවෙලාව ආතිව යාමේ පවතින පින දැන සිටින්නේනම්, මවුහු එය පිණිස තරග කරනු ආත. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

14-දේවස්ථානයට ආවිදගෙන යාම :

අබුහුරෙරා (රලි) තුමා නබි වදනක් මෙලෙස වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي هريرة رضي الله عنه، أن رسول الله ﷺ قال: ((أَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ مَا يَمْحُو اللَّهُ بِهِ الْخَطَايَا ، وَيَرْفَعُ بِهِ الدَّرَجَاتِ)) قَالُوا: بَلَىٰ يَا رَسُولَ اللَّهِ. قَالَ: ((إِسْبَاحُ الْوُضُوءِ عَلَى الْمَكَارِهِ، وَكَثْرَةُ الْخُطَا إِلَى الْمَسَاجِدِ، وَانْتِظَارُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الصَّلَاةِ، فَذَلِكَ رَبَّاطٌ)) [رواه مسلم]

නබි මුහම්මදු (සල්) තුමා ‘මබලාගේ පාපයන් කමා කොට මබලාගේ තරාතිරම උසස්කරන දෙයක් මා මබලාට පහදා දෙන්න දැයි?’ විමසූ කළ එතුමාගේ අනුගාමිකයින් ‘අල්ලාහ්ගේ දුතයාණෙනි, පහදා දෙන්න’ යැයි කීහ. එවිට එතුමා ‘ඒවා වෙහෙසට පත්වන අවස්ථාවල පවා දෝවනය පරිපූර්ණව කිරීම, අධිකව අඩි තබා දේවස්ථානයට යාම හා සලාතයක් ඉටුකළ පසු තවත් සලාතයක් අපේක්ෂා කිරීම වේ. එහෙයින්, මහත් සටන මෙයමය’ යනුවෙන් පැවැසීය. (මුස්ලිම්)

15-කලාතයට කැනස්මෙන් හා බැහැපත්කමින් යාම:

නබි මුහම්මදු (සල්) තුමාගෙන් තමා සවන් දුන් බව අඛුහුරෙරො (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول: ((إِذَا أَقِيمَتِ الصَّلَاةُ فَلَا تَأْتُواهَا تَسْعُونَ، وَأَتُوهَا تَمْشُونَ، وَعَلَيْكُمْ السَّكِينَةُ، فَمَا أَدْرَكْتُمْ فَصَلُّوا، وَمَا فَاتَكُمْ فَأْتِمُوا)) [متفق عليه]

සලාතය (ආරම්භ කිරීම) සඳහා ඉකාමතය (කැඳවීම) කරනු ලැබුවෙතම, දිවගෙන නොපැමිණෙන්න. (නිදහසේ) ආවිදගෙන පැමිණෙන්න. සැනසුම අනුගමනය කරන්න. ලැබූ කොටස ඉටු කරන්න. නොලැබූ කොටස සම්පූර්ණ කරන්න. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

16-දේවස්ථානයට පිවිසන හා එයින් පිටවන කළ :

නබි මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවැසූ වදනක් අඛු හුමයිදිස් සාඉදි (රලි) තුමා හෝ අඛු උසෙයිද් (රලි) තුමා මෙලෙස වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي حميد الساعدي ، أو عن أبي أسيد رضي الله عنهما قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: ((إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ فَلْيَقُلْ: اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ، وَإِذَا خَرَجَ فَلْيَقُلْ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ)) [رواه مسلم]

මබලාගෙන් කවරෙක් හෝ දේවස්ථානය තුළ පිවිසන කළ ‘අල්ලාහුම් මෆ්තහ්ලී අබ්වාබ රහ්මතික්’ යනුවෙන්ද, දේවස්ථානයෙන් පිටවන කළ ‘අල්ලාහුම්ම ඉත්ති අස්අලුක මිත් ෆල්ලික්’ යනුවෙන්ද කියන්න. (මුස්ලිම්)

17-ආවරණයක් අභිමුඛව සලාතය ඉටු කිරීම :

තබ් මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවැසූ වදනක් මූසා බිත් තල්හා (රලී) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن موسى بن طلحة عن أبيه رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: ((إِذَا وَضَعَ أَحَدُكُمْ بَيْنَ يَدَيْهِ مِثْلَ مُؤَخَّرَةِ الرَّحْلِ فَلْيُصَلِّ، وَلَا يُبَالِ مِنْ مَرٍّ وَرَاءَ ذَلِكَ)) [مسلم]

මබලාගෙන් කවරෙක් හෝ තම ඉදිරියෙහි (මුඅක්හිර තිර් රහ්ල්) රියන් තුනෙන් දෙකක ප්‍රමාණ උසැති දෙයක් තබා සලාතය ඉටු කළේ නම්, එයට පිටින් අවිදින්නන් ගැන නොසළකන්න. (මුස්ලිම්)

සලාතය ඉටු කරන්නා බිත්තියක හෝ කුළුණුවක හෝ මෙවන් දෙයක පිටුපසින් සිට හෝ සලාතය ඉටුකිරීම තබ්තුමාගේ මගකි.

18-සජදා දෙක අතර ඉක්ආඋ ක්‍රමයට වැඩිවීම :

තාචුස් (රලී) තුමාගෙන් සවන් දුන් බව අබු සුබෙර් (රලී) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي الزبير أنه سمع طاووسا يقول: قلنا لابن عباس رضي الله عنهما في الإقعاء على القدمين، فقال: ((هي السنة))، فقلنا له: إنا لَنَرَاهُ جَفَاءً بِالرَّحْلِ، فقال ابنُ عباسٍ: ((بل هي سنة نبيك ﷺ)) [رواه مسلم]

අපි ඉඞ්නු අඞ්ඞාස් (රල) තුමාගෙන් (සලාතයේ) ඉක් ආඋ කුමයට හිඳගැනීම පිලිඞඳව විමසිලු. එයට එතුමා ‘එය තඞ්තූමාගේ මාර්ගයෙකි’ යනුවෙන් පැවැසීය. එවිට අපි ‘එය මිතිසුන්ට වෙහෙසක් ඞව පෙනෙන්නේය’ යැයි කීලු. එයට එතුමා ‘තමුන්, එය මඞලාගේ මුහම්මදු තඞ්තූමාගේ මාර්ග යෙකි’ යනුවෙන් පැවැසීය. (මුස්ලිම්)

දෙපා සිටවා විඵම දෙක මත හිඳගැනීම ඉක්ආඋ යනු වෙන් හඳින්නේවි. සලාතයෙහි සප්දා දෙක අතර මෙසේ හිඳ ගත යුතුයි.

19-සලාතයෙහි තවර්ඞක් කුමයට හිඳගැනීම :

අඞු හුමයිද් අස්සාඉද් (රල) මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي حميد الساعدي رضي الله عنه قال: ((كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا جَلَسَ فِي الرُّكْعَةِ الْآخِرَةِ ، فَدَمَّ رِجْلَهُ الْيُسْرَى ، وَنَصَبَ الْأُخْرَى ، وَفَعَدَّ عَلَى مَقْعَدَيْهِ)) [رواه البخاري]

තඞ් මුහම්මදු (සල්) තුමා අවසාන රකඅතේ හිඳගන්නා කළි තම වම් පාදය (දකුණු දෙසට) ගෙන්වා, දකුණු කකුල සිටවා තමාගේ තට්ටම

පොළොව මත ගැවෙන සේ අසුන් ගත්තේය. (බුහාරි)

20-කලාමය කීමට පෙර අධිකව පුර්වනා කිරීම :

අඛණ්ඩලාභ් නිත් උමර් (රලි) මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن عبد الله بن عمر رضي الله عنهما قال: ((كُنَّا إِذَا كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، إِلَى أَنْ قَالَ: ثُمَّ يَتَخَيَّرُ مِنَ الدُّعَاءِ أَعْجَبَهُ إِلَيْهِ فَيَدْعُو)) [رواه البخاري]

අපි නවී මුහම්මදු (සල්) තුමා සමග සලාතය ඉටුකරන කළ ... එතුමා ... ‘අසුව ඔබලාගේ මනාපය පරිදි පුර්වනා වත් තෝරාගෙන පුර්වනා කරන්න’ යනුවෙන් පැවැසීය. (බුහාරි)

21-පස්වේල කලාත්වලට පෙර හා පසු ඉටු කළ යුතු කාලීන කලාතයන් :

නවී මුහම්මදු (සල්) තුමාගෙන් තමා සවත් දුන් බව උමමු හනීබා (රලි) තුමිය මෙසේ වාර්තා කරන්නීය.

عن أم حبيبة رضي الله عنها ، أَمَا سَمِعْتَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: ((مَا مِنْ عَبْدٍ مُسْلِمٍ يُصَلِّيَ لِلَّهِ كُلَّ يَوْمٍ بِنْتِي عَشْرَةَ رَكَعَةٍ تَطَوُّعًا غَيْرَ الْفَرِيضَةِ، إِلَّا بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ)) [رواه مسلم]

කවර මුස්ලිම් වරයෙක් හෝ දිනපතා අනිවාර්ය සලාත් වලට අමතරව උපරි සලාත් රකඅත් දොළහක්

ඉටු කරත් තේද, අල්ලාහ් මහු වෙනුවෙන් ස්වර්ගයෙහි නිවසක් ඉදි කරයි. (මුස්ලිම්)

දිනපතා ඉටුකළ යුතු එම උපරි සලකයන් දොළහකි. එවා ලුහර් සලාතයට පෙර සතරක්ද, පසුව දෙකක්ද, මග්- රිබි සලාතයට පසු දෙකක්ද, ඉෂා සලාතයට පසු දෙකක්ද හා ෆජ්ර් සලාතයට පෙර දෙකක්ද වේ.

22-ලුහා සලාතය :

නබි මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවැසූ බව අබුදර් (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي ذر رضي الله عنه ، عن النبي ﷺ أنه قال: ((يُصْبِحُ عَلَى كُلِّ سَلَامَةٍ (أَيْ : مَفْصَلٍ) مِنْ أَحَدِكُمْ صَدَقَةٌ ، فَكُلُّ تَسْبِيحَةٍ صَدَقَةٌ ، وَكُلُّ تَحْمِيدَةٍ صَدَقَةٌ ، وَكُلُّ تَهْلِيلَةٍ صَدَقَةٌ ، وَكُلُّ تَكْبِيرَةٍ صَدَقَةٌ ، وَأَمْرٌ بِالْمَعْرُوفِ صَدَقَةٌ ، وَنَهْيٌ عَنِ الْمُنْكَرِ صَدَقَةٌ ، وَيُجْزَىءُ مِنْ ذَلِكَ رَكْعَتَانِ يَرْكَعُهُمَا مِنَ الضُّحَى)) [رواه مسلم]

මබලාගෙන් කෙනෙකුගේ සෑම පුරක සදහාද සදකා වක්වේ. සුබ්හානල්ලාහ් යනුවෙන් කීම සදකාවකි. අල්හමිදු ලිල්ලාහ් යනුවෙන් කීම සදකාවකි. ලාඉලාහ ඉල්ලේලාහ් යනුවෙන් කීම සදකාවකි. අල්ලාහු අක්බර් යනුවෙන් කීම සදකාවකි. කුසලක් අණ කිරීම සදකාවකි. අකුසලක් වැළ කීම සදකාවකි. ලුහා වෙලාවෙහි රකඅත් දෙකක සලාතයක් ඉටුකිරීම මේවා සියල්ලට ප්‍රමාණවත්වේ. (මුස්ලිම්)

දහවල උදාවී රශ්ණය අධිකවීම හා මෙම සලාතයෙහි වෙලාව ආරම්භවන අතර, (ඉර මුදුනෙන් ඉවත්වීමෙන් පසු) ලුහර් සලාතයෙන් අවසන්වේ. මෙයට සීමිත රකාඅත් ගණනක් නොමැති අතර අවම වශයෙන් රකාඅත් දෙකක් හෝ ඉටුකළ යුතුයි.

23-රාත්‍රී නැමදුම :

අබුහුරෙරා (රලි) තුමා නබි වදනක් මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي هريرة رضي الله عنه، أن رسول الله ﷺ سئل : أي الصلاة أفضل بعد المكتوبة، فقال: ((أفضل الصلاة بعد المكتوبة، الصلاة في جوف الليل)) [رواه مسلم]

නබි මුහම්මදු (සල්) තුමාගෙන් ‘අනිවාර්ය සලාතයෙන් පසු විශිෂ්ඨ සලාතය කුමක්දැ යි ? විමසූ කළ නබිතුමා ‘අනිවාර්ය සලාතයෙන් පසු විශිෂ්ඨ සලාතය මැදියම් රැයේ කරන සලාතයකි’ යනුවෙන් පැවැසීය. (මුස්ලිම්)

24-විෂර් සලාතය :

ඉබ්නු උමර් (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن ابن عمر رضي الله عنهما ، أن النبي ﷺ قال : ((اجعلوا آخرَ صلَاتِكُمْ بِاللَّيْلِ وَتُرَا)) [متفق عليه]

විනර් සලාතය රාත්‍රියෙහි අවසන් සලාතය බවට පත් කර ගත්ත. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

25-පාවහන්සේගේ සමග සලාතය ඉටු කිරීම :

අනස් බිත් මාලික් (රලි) මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

سُئِلَ أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ ۖ قَالَ: أَكَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّي فِي نَعْلَيْهِ؟ قَالَ: ((نَعَمْ))
[رواه البخاري]

අනස් බිත් මාලික් (රලි) තුමාගෙන් ‘නබි මුහම්මදු (සල්) තුමා පාවහන්සේ පැළඳගෙන සලාතය ඉටුකර අන්දැයි විමසූ කළ, එතුමා ‘මව’ යනුවෙන් කීහ. (බුහාරි)

26-කුබා දේවස්ථානයෙහි සලාතය ඉටු කිරීම :

ඉබ්නු උමර් (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن ابن عمر رضي الله عنهما قال: ((كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَأْتِي قُبَاءَ رَاكِبًا وَمَأْشِيًا))
((زاد ابن نمير: حدثنا عبيدالله، عن نافع:)) (فِيصَلِّي فِيهِ رَكَعَتَيْنِ)) [متفق عليه]

නබි මුහම්මදු (සල්) තුමා කුබා දේවස්ථානයට පාගම තිත් හා වාහනයෙන් පැමිණෙන්නේය. වෙනත් වාර්තාවක ‘එ (කුබා)හි රකඅත් දෙකක සලාතයක් ඉටු කරන්නේය’ යනුවෙන් සඳහන්වේ. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

27-නිවසෙහි කාලීන සලාතයන් ඉටු කිරීම :

නවී මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවැසූ බවට ජාබිර් (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن جابر رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: ((إِذَا قَضَى أَحَدُكُمْ الصَّلَاةَ فِي مَسْجِدِهِ فَلْيَجْعَلْ لِبَيْتِهِ نَصِيبًا مِنْ صَلَاتِهِ، فَإِنَّ اللَّهَ جَاعِلٌ فِي بَيْتِهِ مِنْ صَلَاتِهِ خَيْرًا))
[رواه مسلم]

මහලාගෙන් කවරෙක් හෝ දේවස්ථානයේ සලාතයක් ඉටු කරන්නේ නම්, මහුගේ සලාතයෙන් කොටසක් සිය නිවසෙහි ඉටු කිරීමටද වගබලා ගනිද්දෙන්. මක්නිසාදයත්, සැබැවින්ම, අල්ලාහ් මහුගේ නිවසෙහි කරන සලාතයටද කුසලක් ඇති කරන්නේය. (මුස්ලිම්)

28-ඉස්තිකාරා සලාතය :

(යහපතක් අපේක්ෂාකර බරන සලාතය)

ජාබිර් ඉබ්නු අබ්දුල්ලාහ් (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه قال: ((كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُعَلِّمُنَا الْإِسْتِخَارَةَ فِي الْأُمُورِ كَمَا يُعَلِّمُنَا السُّورَةَ مِنَ الْقُرْآنِ)) [رواه البخاري]

නවී මුහම්මදු (සල්) තුමා අල්කුර්ආනයේ පරිච්ඡේදයන් අපට ඉගැන්වූ සේ, සෑම කාර්යයන්හි උතුම් දෙය තෝරා ගැනීමේ ක්‍රමයද ඉගැන්වූයේය. (බුහාරි)

පෙර සදහන් පරිදි කෙනෙක් රකඡන් දෙකකින් සමන් වන සලාතයක් ඉටුකළ පසු, මෙසේ ප්‍රාර්ථනා කළ යුතුයි.

((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ، وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ، وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ، فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ، وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ، وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ، اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ (وَيُسَمِّي حَاجَتَهُ) خَيْرٌ لِي فِي دِينِي، وَمَعَاشِي، وَعَاقِبَةِ أَمْرِي، فَاقْدُرْهُ لِي، وَيَسِّرْهُ لِي، ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ، وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي، وَمَعَاشِي، وَعَاقِبَةِ أَمْرِي، فَاصْرِفْهُ عَنِّي، وَاصْرِفْهُ عَنِّي، وَأَقْدِرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ أَرْضِنِي بِهِ))

අල්ලාහුමම ඉන්නි අස්තහිරුක බිඉල්මික, වඅස්තක්ද රුක බිකුද්රනික, වඅස්අලුක මන් ගල්ලිකල් අළීමි, ගඉන් නක තක්ද්රු වලා අක්ද්රු, වත:ලමු වලා අ:ලමු, වඅන්ත අල්ලාමුල් ගුයුබි, අල්ලාහුමම ඉන් කුන්ත ත:ලමු අන්ත හාදල් අමර ක්හය්රුන්ලී ගී දිනි, වමආෂි, වආකිබති අමරී, ගක්දුර්හු ලී, වයස්සිර්හු ලී, තුමම බාරික් ලී ගීහි, ව ඉන් කුන්ත ත:ලමු අන්ත හාදල්අමර ෂර්රුන්ලී ගී දිනි, වමආෂි, වආකිබති අමරී, ගස්ර්ර්හු අන්ති, වස්ර්ර්හි අන්හු, වක්දුර් ලී අල් ක්හය්ර හයිසු කාන තුමම අර්ලීනි බිහි.

ස්වාමනි, මබ සතුව ජදානය තිබෙන බාවිත්, මබෙන් යහපත අයදිමි. මබ වෙන ශක්තිය තිබෙන බාවිත් මබෙන් මා ශක්තිය අයදිමි. මබේ උතුම දායාදය මබෙන් අයදිමි. මබ සැම දේ කෙරෙහි බලවතාය. මම (කිසියම් දෙයකට හෝ) බලවතෙක්

නොවන්නෙමි. මබ සැම දේ දැන සිටිත් නාය. මම කිසිවක් හෝ නොදැන සිටිත්නාය. සැඟවුණු කරුණු (සියල්ල) දැන සිටිත්තා මබමය.

ස්වාමිනි, මගේ මෙම කාර්ය මගේ දහමටද, මාගේ ජීවි තයටද හා මාගේ පරලොවටද හොඳක් බව මබ දැන සිටිත් තේනමි, එයට අදාල ශක්තිය මට ලබා දෙනු මැනව. එය මාහට සරලකොට පසුව එහි මඬේ අභිවෘද්ධිය ඇති කරනු මැනව.

ස්වාමිනි, මගේ මෙම කාර්ය මගේ දහමටද, මාගේ ජීවි තයටද හා මාගේ පරලොවටද සෙතක් නොවන බව මබ දැන සිටිත්තේනමි, මාගෙන් මෙම කාර්යයද, මෙම කාර්ය යෙත් මාවද ඉවත් කරනු මැනව. කුමන තැනක සිටියත්, මාහට හොඳ කාර්යයන් සඳහා ශක්තිය ලබා දෙනු මැනව. පසුව එහි මාහට තෘප්තිය ලබා දෙනු මැනව.

29-ෆජ්ර් සලාතයෙන් පසු ඉර උදාවන තෙක් එම ස්ථානයේ රැඳී සිටීම :

ජාබ්ර් ඉබ්නු සම්රා (රලි) තුමා නබි වදනක් මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن جابر بن سمرة رضي الله عنه: (أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ إِذَا صَلَّى الْفَجْرَ جَلَسَ فِي مُصَلَّاهُ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ حَسَنًا) [رواه مسلم]

නවී මුහම්මදු (සල්) තුමා ෆජ්ර් සලාතය ඉටු කළේ නම්, ඉර පැහැදිලිව උදාවන තෙක් එම ස්ථානයෙහිම රැඳී සිටින්නේය. (මුස්ලිම්)

30-සකුරාදා දින ස්නානය කිරීම :

නවීතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවැසූ බව ඉබ්නු උමර් (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن ابن عمر رضي الله عنهما قال: قال رسول الله ﷺ: ((إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمْ الْجُمُعَةَ فَلْيَغْتَسِلْ)) [متفق عليه]

මබලාගෙන් කවරෙක් හෝ ජුම්භාවට පැමිණීමට අදහස් කරන්නේද, මහු ස්නානය කරන්නවා. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

31-ජුම්භා සලාතය සඳහා උදැසහිත් පිටවීම :

නවී මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුරෙරරා (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: ((إِذَا كَانَ يَوْمُ الْجُمُعَةِ، وَقَفَتِ الْمَلَائِكَةُ عَلَى بَابِ الْمَسْجِدِ، يَكْتُبُونَ الْأَوَّلَ فَأَلَّوْلَ، وَمَثَلُ الْمُهَجَّرِ (أي: المُبَكَّرِ) كَمَثَلِ الَّذِي يُهْدِي بَدَنَةً، ثُمَّ كَالَّذِي يُهْدِي بَقْرَةً، ثُمَّ كَبْشًا، ثُمَّ دَجَاجَةً، ثُمَّ بَيْضَةً، فَإِذَا خَرَجَ الْإِمَامُ طَوَّأُوا صُحُفَهُمْ، وَيَسْتَمِعُونَ الذِّكْرَ)) [متفق عليه]

සිකුරාදා දිනයේ සුරුදුනයන් දේවස්ථානයේ පිවිසෙන දොරටුවෙහි සිටගෙන අනුපිලිවෙලින්

පැමිණෙන්නන් සට හත් කරන්නෝය. ප්‍රථමයෙන් පැමිණෙන්නා මටුවෙක් කුර් බාත් කළ අයෙකු සේද, එයට පසු පැමිණෙන්නා ගවයෙක් කුර්බාත් කළ අයෙකු සේද, එයට පසු පැමිණෙන්නා බැටළු වක් එයට පසු කුකුළක් එයට පසු බිත්තරයක් යනාදි වශයෙන් කුර්බාත් කළ අයෙකු සේද සළකනු ලබන්නෝය. ඉමාම්වරයා පැමිණ විගස සුර දුන්නත් සිය සටහන් පත් අකුළා, දේශනාව සවන් දීමට පටන් ගනිති. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

32-ජුම්භා දිනයෙහි පුර්වනාවන් ටිළිහනු ලබන වේලාව සෙවීම :

අබුහුරෙරා (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නෝය.

عن أبي هريرة رضي الله عنه ، أن رسول الله ﷺ ذكر يوم الجمعة فقال: ((فيه ساعة)) لا يوافقها عبدٌ مسلمٌ، وهو قائمٌ يصلي، يسأل الله تعالى شيئاً، إلا أعطاه إياه، وأشار بيده يقللها [متفق عليه]

නබි මුහම්මදු (සල්) තුමා ජුම්භා දිනය ගැන සදහන් කරන කළ ‘ජුම්භා දිනයෙහි එක් වේලාවක් ඇත. එම වේලාවෙහි මුස්ලිම්වරයෙක් සලාතයෙහි සිට අල්ලාහ්ගෙන් කුමක් හෝ අයදින්නේනම්, එය මහු මහුට නොදී නොසි ටින්නේය යනුවෙන් පවසා, එය ඉතාමත් සුළු වේලාවක් බව සිය අතින් සංඥාකර පෙන්නුවෙය. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

33-අවුරුදු කලාතය සඳහා එක් මාර්ගයකින් යාම හා වෙනත් මාර්ගයකින් එම :

ජාබිර් (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن جابر بن عبد الله قال: ((كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا كَانَ يَوْمَ عِيدِ خَالَفَ الطَّرِيقَ))

[البخاري]

අවුරුදු දිනය පැමිණ කළු නම් මුහම්මදු (සල්) තුමා (සලාතය සඳහා යාමට හා ඒමට) අදාළ මාර්ග වෙනස්කර ගන්නේය. (බුහාරි)

34-ජනාකා වෙනුවෙන් කලාතය ඉටු කිරීම :

නම් මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවැසූ බව අබුහුරෙරා (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي هريرة بن عتبة قال: قال رسول الله ﷺ: ((مَنْ شَهِدَ الْحَزَاةَ حَتَّى

يُصَلِّيَ عَلَيْهَا فَلَهُ قِيرَاطٌ، وَمَنْ شَهِدَهَا حَتَّى تُدْفَنَ فَلَهُ قِيرَاطَانِ)) قِيلَ: وَمَا

الْقِيرَاطَانِ؟ قَالَ: ((مِثْلَ الْجَبَلَيْنِ الْعَظِيمَيْنِ)) [رواه مسلم]

මහ දේහයක් වෙනුවෙන් ජනාසා සලාතය ඉටු කරන තෙක් එයට සහභාගිවන්නාට එක් කිරාතයක කුලියක්ද, එය භූමිදානය කරන තෙක් එයට සහභාගිවන්නාට කිරාත් දෙකක්ද ලැබෙන්නේය යනුවෙන් නම් මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවැසූ කළු, ‘කිරාත් දෙකක්’ යනු කුමක්ද’ යැයි නම්තුමා ගෙන් විමසූහ. එයට එතුමා ‘එය විශාලවත් කඳු දෙකකට සමානව’ යනුවෙන් පැවැසීය. (මුස්ලිම්)

35-මිනිවළවල් බැහැ දැකීම :

නව්‍ය මුහම්මද් (සල්) තුමා පැවැසූ බව බුරෙරදා (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن بريدة رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: ((كُنْتُ نُهَيْتُكُمْ عَنْ زِيَارَةِ الْقُبُورِ فَزُورُوهَا... الحديث)) [رواه مسلم]

මිනිවළවල් බැහැ දැකීම මා (පෙර) තහනම් කළෙමි. (නමුත්, මින් ඉදිරියට) ඒවා බැහැ දකින්න.... (මුස්ලිම්)

නමුත්, ස්ත්‍රීන් මිනිවළවල් බැහැ දැකීම තහනම් බව ඡෙයික් බින් බාස් (රහ්) අනුභව විද්වතුන් තීන්දුකර ඇත.

උපවාසය පිළිබඳ පිළිවෙල

36-කනර් කේම :

නබි මුහම්මද් (සල්) තුමා පැවැසූ බව අනස් (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أنس رضي الله عنه قال : قال رسول الله ﷺ : ((نَسَحُوا؛ فَإِنَّ فِي السُّحُورِ بَرَكَةً)) [متفق عليه]

(උපවාසයෙහි යෙදීම සඳහා) මබලා සහර් (අළයමේ ආහාර පාන අනුභව) කරන්න. සැබැවින්ම සහර් කිරීමෙහි (අල්ලාහ්ගේ) අභිවෘද්ධිය අත්වේය. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

37-ඉර් බැකේම ස්ථිරවූ කළ උපවාසයන් වදීමට සිසුවීම :

නබි මුහම්මද් (සල්) තුමා පැවැසූ බව සහල් බින් සෙ:ද් (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن سهل بن سعد رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ : ((لَا يَزَالُ النَّاسُ بِخَيْرٍ مَا عَجَلُوا الْفِطْرَ)) [متفق عليه]

මිනිසුන් උපවාසය අවසන් කිරීමට උත්සුකවන කාලය පුරාම මවුහු යහකමෙහි සිටිති. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

38-රමලාන් රාහිලෙහි සිටගෙන වන්දනාමාන කිරීම :

නවී මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවැසූ බව අබුහුරෙරො (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي هريرة رضي الله عنه، أن رسول الله ﷺ قال : ((مَنْ قَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ)) [متفق عليه]

කවරෙක් හෝ විශ්වාසයෙන් හා පවිත්‍ර වෙනතාවෙන් රමලාන් මස (රාත්‍රි)යෙහි නැගිට වන්දනාමාන කරන්නේද, ඔහුගේ පෙර පාපයන් සියල්ල කමා කරනු ලැබේ. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

39-රමලාන් මාසයේ, විශේෂයෙන් අවසන් දින දහයේ ඉ:තිකාෆ (රැඳී) සිටීම :

ඉබ්නු උමර් (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن ابن عمر رضي الله عنهما قال : ((كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَتَعَكَّفُ الْعَشْرَ الْوَاخِرَ مِنْ رَمَضَانَ)) [رواه البخاري]

නවී මුහම්මදු (සල්) තුමා රමලාන් මාසයේ අවසන් දින දහයේ (දේවස්ථානයෙහි) රැඳී සිටින්නේය. (බුහාරි)

40-කව්චාල් මාස දින හයක් උපවාසයෙහි යෙදීම :

නවී මුහම්මද් (සල්) තුමා පැවැසූ බව අබු අයිසූබ් අල් අන්සාරී (රලී) මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي أيوب الأنصاري رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: ((مَنْ صَامَ رَمَضَانَ ، ثُمَّ أَتْبَعَهُ سِتًّا مِنْ شَوَّالٍ ، كَانَ كَصِيَامِ الدَّهْرِ)) [رواه مسلم]

කවරෙක් රමලාන් මාසයේ උපවාසයෙහි යෙදී, පසුව, ඡවචාල් මාසයේ දින හයක් උපවාසයෙහි යෙදෙන්නේද, මහු කාලය පුරාම උපවාසයෙහි යෙදූ අයෙකු ලෙස වන්නේය. (මුස්ලිම්)

41-මාස ජනා දින තුනක් උපවාසයෙහි යෙදීම :

අබුහුරෙරා (රලී) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: ((أَوْصَانِي خَلِيلِي بِثَلَاثٍ ، لَا أَدْعُهُنَّ حَتَّى أُمُوتَ : صَوْمَ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ ، وَصَلَاةَ الضُّحَى ، وَتَوَمُّمٍ عَلَى وَثْرٍ)) [متفق عليه]

නවී මුහම්මද් (සල්) තුමා ‘මාස් පනා දින තුනක් උපවා සයෙහි යෙදීම, ලුහා සලාතය ඉටුකිරීම හා විතර් සලාතය ඉටුකළ පසු නින්දට යාම’ යනාදි කරුණු තුනක් මට අණ කළේය. මා මරණයට පත්වන තෙක් ඒවා අත් නොහරිමි. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

42-අරෆා දින උපවාසය :

නවීන මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවැසූ වදනක් අබු කතාදා (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي قتادة رضي الله عنه، أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: ((صِيَامُ يَوْمِ عَرَفَةَ، أَحْتَسِبُ عَلَى اللَّهِ أَنْ يُكَفِّرَ السَّنَةَ الَّتِي قَبْلَهُ، وَالسَّنَةَ الَّتِي بَعْدَهُ)) [رواه مسلم]

(දුල්හජ් මස 9 වැනි) අරෆා දින කරන උපවාසය එයට පෙර වසරක හා පසු වසරක කාලයේ පාපයන්ට ප්‍රතිකාර යක් වශයෙන් විය යුතු බව මම අල්ලාහ්ගෙන් අපේක්ෂා කරමි. (මුස්ලිම්)

43-ආෂුරා දින උපවාසය :

නවීන මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවැසූ වදනක් අබු කතාදා (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي قتادة رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : ((صِيَامُ يَوْمِ عَاشُورَاءَ، أَحْتَسِبُ عَلَى اللَّهِ أَنْ يُكَفِّرَ السَّنَةَ الَّتِي قَبْلَهُ)) [رواه مسلم]

(මුහර්රම් මස දස වැනි) ආෂුරා දින කරන උපවාසය එයට පෙර වසරක හා පසු වසරක කාලයේ පාපයන්ට ප්‍රති කාරයක් වශයෙන් විය යුතු බව මා අල්ලාහ්ගෙන් අපේක්ෂා කරමි. (මුස්ලිම්)

ගමන පිළිබඳ පිළිවෙල

44-ගමනෙහි අමීර කෙනෙක් ජන්කර ගැනීම :

නවී මුහම්මද් (සළ) තුමා පැවැසූ බව අබු සර්ද් (රලි) හා අබුහුරෙරා (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නෝය.

)) عن أبي سعيد ، وأبي هريرة رضي الله عنهما قالَا: قال رسول الله ﷺ :
إِذَا خَرَجَ ثَلَاثَةٌ فِي سَفَرٍ فَلْيُؤَمِّرُوا أَحَدَهُمْ)) [رواه أبو داود]

මිනිසුන් තුන් දෙනෙක් ගමනක යෙදෙන කළ මවුන් අතර කෙනෙකු (අමීර) තායකයා වශයෙන් පත් කරන්නා (අබුදාවුද්)

45-නගින කළ තක්බිරය හා බහින කළ තක්බිහය උසුරීම :

ජාබිර් (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නෝය.

)) عن جابر رضي الله عنه قال: ((كُنَّا إِذَا صَعَدْنَا كَبْرًا ، وَإِذَا نَزَلْنَا سَبْحًا)) [رواه البخاري]

අපි උස් බිමක නගින කළ අල්ලාහු අක්බර් යනුවෙන් තක්බිරයද, පහත් බිමක බහින කළ සුබිහානල්ලාහ් යනු වෙන් තක්බිහයද උසුරා සිටියෙමු. (බුහාරි)

46-කිසියම් තැනක බැඳු කළ :

තනි මුහම්මදු (සල්) තුමාගෙන් තමා සවන් දුන් බව හවලා බිත්ත හකිමි (රලි) තුමිය මෙසේ වාර්තා කරන්නිය.

عن حولة بنت حكيم رضي الله عنها قالت : سمعت رسول الله ﷺ يقول : ((مَنْ نَزَلَ مَنْزِلًا ثُمَّ قَالَ: أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ، لَمْ يَضُرَّهُ شَيْءٌ ، حَتَّى يَرْتَحِلَ مِنْ مَنْزِلِهِ ذَلِكَ)) [رواه مسلم]

කවරෙක් කිසියම් තැනක බැසු කළ ‘ආදාදු බිකලිමානිල් ලාහිත් තාමිමාත් මින් ඡර්ඊ මා කලක්’ යනුවෙන් ප්‍රාර්ථනා කරන්නේද, එතැන් සිට මහු ගමන් කරන තෙක් මහුට කිසිදු බාධාවක් හෝ නොසිදු වේ. (මුස්ලිම්)

47-ගමන අවසන්කොට පැමිණෙන කළ ප්‍රථමයෙන් දේවස්ථානයට යාම :

කඳව් ඉබ්නු මාලික් (රලි) තුමා තනි වදනක් මෙලෙස වාර්තා කරන්නේය.

عن كعب بن مالك ﷺ قال : ((كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا قَدِمَ مِنْ سَفَرٍ بَدَأُ بِالْمَسْجِدِ فَصَلَّى فِيهِ)) [متفق عليه]

තනි මුහම්මදු (සල්) තුමා යම් ගමනක් අවසන් කොට පැමිණෙන විට ප්‍රථමයෙන් දේවස්ථානයට ගොස් සලාතයක් ඉටු කරන්නේය. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

මඛලාගෙන් කවරෙකු හෝ පාවහන් පළඳින කළ දකුණු පයෙන් ආරම්භ කරන්න. ගලවන කළ වම් පයෙන් ආරම්භ කරන්න. (පළඳින්නේ නම්,) ඒවා දෙකම පළඳින්න. නැති නම්, ඒවා දෙකම ගලවන්න. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

50-ආභාර අනුභව කරන කළ බිස්මිල්ලාහි කීම :

උමර් බින් අබ්බාස (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරයි.

عن عمر بن أبي سلمة رضي الله عنه قال : كُنْتُ فِي حُجْرِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَكَانَتْ يَدَيَّ تَطْيِيشُ فِي الصَّحْفَةِ ، فَقَالَ لِي : ((يَا غُلَامُ سَمِّ اللَّهَ ، وَكُلِّ بِيَمِينِكَ ، وَكُلِّ مِمَّا يَلِيكَ)) [متفق عليه]

මා නබ්තායක මුහම්මදු (සල්) තුමාගේ මධොක්කුවෙහි හිඳගෙන සිටින කළ මගේ අත (ආභාර) භාජනයෙහි අවි දිය. (එය දුටු) නබ්තායක තුමා ‘දරුවා, අල්ලාහ්ගේ නාමය උසුරනු. දකුණු අතින් අනුභව කරනු. (භාජනයෙහි) මඛට සම්පව පවතින තැනින් අනුභව කරනු’ යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළේය. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

51-ආභාර පාන අනුභව කළ පසු අල්ලාහ්ට ප්‍රශංසා කිරීම :

නබ් මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවසූ වදනක් අනස් බින් මාලික් (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أنس بن مالك رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: ((إِنْ اللهُ لَيَرْضَى عَنِ الْعَبْدِ أَنْ يَأْكُلَ الْأَكْلَةَ فَيَحْمَدُهُ عَلَيْهَا، أَوْ يَشْرِبَ الشَّرْبَةَ فَيَحْمَدُهُ عَلَيْهَا)) [رواه مسلم]

කෙනෙක් ආහාරයක් අනුභව කළ පසු හෝ පානය කළ පසු හෝ ඒවා ලබාදුන් හෙයින් මහු අල්ලාහ්ට ප්‍රශංසා කිරීම කෙරෙහි අල්ලාහ් තෘප්ති වන්නේය. (මුස්ලිම්)

52-පානය කිරීම හඳුනා හිඳගැනීම :

අතස් (රලි) තුමා නඞ්තූමාගේ වදනක් මෙලෙස වාර්තා කරන්නේය.

عن أنس رضي الله عنه، عن النبي ﷺ: ((أَنَّهُ نَهَى أَنْ يَشْرِبَ الرَّجُلُ قَائِمًا)) [رواه مسلم]

නඞ් මුහම්මදු (සල්) තුමා පුද්ගලයෙක් සිටගෙන පානය කිරීම කහනම් කළේය. (මුස්ලිම්)

53-මෝරු පානය කළ පසු කට සේදීම :

ඉඞ්තූ අඞ්ලාස් (රලි) තුමා නඞ් වදනක් මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن ابن عباس رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ شَرِبَ لَبَنًا فَمَضْمَضَ، وَقَالَ: ((إِنَّ لَهُ دَسْمًا)) [متفق عليه]

නඹතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා මෝරු පාතය කළ පසු කට සේදීය. (පසුව) ‘එහි මේදය තිබේ’ යනුවෙන් පැවැසීය. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

54-ආභාර විවේචන නොකිරීම :

අබුහුරෙරා (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: ((مَا عَابَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ طَعَامًا قَطُّ، كَانَ إِذَا اشْتَهَاهُ أَكَلَهُ، وَإِنْ كَرِهَهُ تَرَكَهُ)) [متفق عليه]

නඹ මුහම්මදු (සල්) තුමා කිසිදු ආහාරයක් විවේචනය නොකරන්නේය. ප්‍රිය කළේනම්, අනුභව කරන්නේය. අප්‍රිය කළේනම්, අනුභව නොකර (ඉවත්ව) සිටින්නේය. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

55-ආශීලි තුනෙන් ආභාර අනුභව කිරීම :

කඅබ් බිත් මාලික් (රලි) තුමා වදනක් මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن كعب بن مالك رضي الله عنه قال: ((كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَأْكُلُ بِثَلَاثِ أَصَابِعٍ، وَيَلْعَقُ يَدَهُ قَبْلَ أَنْ يَمْسَحَهَا)) [رواه مسلم]

නඹ මුහම්මදු (සල්) තුමා ආශීලි තුනෙන් ආහාර අනු -භව කරන්නේය. පිය දමන්නට පෙර ඒවා උරන්නේය. (මුස්ලිම්)

56-කම්කම් ජලය පානය කිරීම හා

එමගින් නිරෝගිභාවය ඇපේක්ෂා කිරීම :

නබි මුහම්මදු (සල්) තුමා සම්සම් ජලය ගැන මෙසේ පැවැසූ බව අබුදර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي ذر رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ عَنْ مَاءٍ زَمَزَمَ: ((إِنَّهَا مُبَارَكَةٌ، إِنَّهَا طَعَامٌ طُعْمٌ)) [رواه مسلم] زاد الطيالسي: ((وَشِفَاءٌ سُمْ))

එය අභිවාදිය ලත් දෙයකි. මක්නිසාද සැලැවිත්ම, එය විශිෂ්ට ආහාරයකි. (මුස්ලිම්) තයාලිසි ග්‍රන්ථයේ ‘එය සෑම රෝගයටම නිවාරණයකි’ යැයි වාර්තාවේ.

57-රමලාන් අවුරුදු සලාතයට

යාමට පෙර යමක් අනුභව කිරීම :

අතස් බිත් මාලික් (රලි) තුමා වදනක් මෙලෙස වාර්තා කරන්නේය.

عن أنس بن مالك رضي الله عنه قال: ((كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لَا يَغْدُو يَوْمَ الْفِطْرِ حَتَّى يَأْكُلَ تَمْرَاتٍ)) وفي رواية: ((وَيَأْكُلُهُنَّ وَثْرًا)) [رواه البخاري]

නබි මුහම්මදු (සල්) තුමා රමලාන් අවුරුදු දිනයෙහි ඉදි ස්වල්පයක් අනුභව නොකර (සලාතයට) නොයන්නේය. වෙනත් වාර්තාවක ‘එතුමා ඉදි මත්තයෙන් අනුභව කරත් තේය’ යනුවෙන් සඳහන් වේ. (බුහාරි)

දික්වීම හා ප්‍රාර්ථනා

58-අල්කුර්ආනය වැඩියෙන් පාරායනා කිරීම :

නබි මුහම්මදු (සල්) තුමාගෙන් තමා සවන් දුන් බව අබු උමාමා අල් බාහිලි (රලි) තුමා වදනක් මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي أمامة الباهلي رضي الله عنه قال: سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول: ((اِقْرُؤُوا الْقُرْآنَ، فَإِنَّهُ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ شَفِيعًا لِأَصْحَابِهِ)) [رواه مسلم]

මෙලෙස අල්කුර්ආනය පාරායනා කරන්න. එය පාරායනා කරන්නාට පරමාන්ත දිනයේදී එය (අල්ලාහ් වෙත) රෙකම දාරු කරන්නෙකු ලෙස පැමිණේ. (මුස්ලිම්)

59-අල්කුර්ආනය මිහිරි හඬින් පාරායනා කිරීම :

නබිතුමාගේ අනුගාමික අබුහුරෙරා (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي هريرة رضي الله عنه، أنه سمع رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول: ((ما أذن الله لِشَيْءٍ مَّا أَذِنَ لِنَبِيِّ حُسْنِ الصَّوْتِ، يَتَعَنَّى بِالْقُرْآنِ يَجْهَرُ بِهِ)) [متفق عليه]

නබිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා අල්කුර්ආනය ශබ්ද නගා මිහිරි හඬෙන් පාරායනා කිරීම කෙරෙහි අල්ලාහ් සවන් දෙන සේ, වෙනත් කිසිවක් කෙරෙහි

හෝ (ප්‍රියභාව යෙන්) මහු සවන් තොදෙන්නේය.
(බුහාරි හා මුස්ලිම්)

60-කෑම අවස්ථාවෙහිම අල්ලාගත් කිහි කිරීම :

ආයිෂා (රලි) තුමිය මෙසේ වාර්තා කරන්නීය.

عن عائشة رضي الله عنها قالت: ((كان رسول الله ﷺ يذُكُرُ اللهَ عَلَى كُلِّ

أَحْيَانِهِ)) [رواه مسلم]

තනි මුහම්මදු (සල්) තුමා සෑම අවස්ථාවෙහිම
අල්ලාගත් සිහි කරන්නෙකු ලෙස සිටින්නේය.
(මුස්ලිම්)

61-තක්බිත් (අල්ලාගත් උත්කෘෂ්ට) කිරීම :

තනිතුමාගේ බිරිඳු ජුවේරියා (රලි) තුමිය
තනිවදනක් මෙසේ වාර්තා කරන්නීය.

عن جويرية رضي الله عنها ، أن رَسُولَ اللَّهِ ﷺ خَرَجَ مِنْ عِنْدِهَا بُكَرَةً حَمِينًا

صَلَّى الصُّبْحَ ، وَهِيَ فِي مَسْجِدِهَا ، ثُمَّ رَجَعَ بَعْدَ أَنْ أَضْحَى ، وَهِيَ جَالِسَةٌ ، فَقَالَ : ((مَا

زِلْتُ عَلَى الْحَالِ الَّتِي فَارَقْتُكَ عَلَيْهَا ؟)) قَالَتْ : نَعَمْ ، قَالَ النَّبِيُّ ﷺ : ((لَقَدْ قُلْتُ

بَعْدَكَ أَرْبَعَ كَلِمَاتٍ ، ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ، لَوْ وُزِنَتْ بِمَا قُلْتُ مِنْذُ الْيَوْمِ لَوَزَنَتْهُنَّ : سُبْحَانَ اللَّهِ

وَبِحَمْدِهِ عَدَدَ خَلْقِهِ ، وَرِضًا نَفْسِهِ ، وَزِينَةً عَرْشِهِ ، وَمِدَادَ كَلِمَاتِهِ)) (رواه مسلم)

ජුවියරියා (රලි) තුමිය සමග සිටි තනි මුහම්මදු
(සල්) තුමා සුභාන් සලාතය ඉටුකළ පසු එතුමියගෙන්
සිට පිටත් විය. එතුමිය සලාතය ඉටු කළ ස්ථානයෙහි

රැඳී සිටියාය. එතුමා ලුහා (දහවල්) වෙලාවේ ආපසු පැමිණ විටද එතුමිය එම ස්ථානයෙන්ම රැඳී සිටීම දුටු එතුමා ‘මඟෙන් සිට පිටත් වූ සිටම මෙසේම මඟ රැඳී සිටින්නේද?’ යනුවෙන් විමසීය. එයට එතුමිය ‘ඔව්’ යැයි කීවාය. පසුව නභිතුමා ‘මා මඟෙන් සිට පිටත්වූ පසු වැකි සතරක් තුන්වරක් පාරායානා කළේමි. මඟ දින පුරාම පාරායනා කළ දෙය කිරා බැලුවේනම්, මා පාරායනා කළ දේ බරෙන් සණව පවතී. එම වැකි සූඛිහා නල්ලාහි වචි හමිදිහි අදද (ක්)හල්කිහි, ව රිළා තෘසිහි, ව සිතන අර්මිහි, ව මිදාද කලිමාතිහි යන්නේය’ යනුවෙන් පැවැසීය. (මුස්ලිම්)

62-කිහිසීම :

නභි මුහම්මිදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුරෙරා (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي هريرة رضي الله عنه، عن النبي ﷺ قال: ((إِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ فَلْيَقُلْ: اللَّهُمَّ، وَلْيَقُلْ لَهُ أَوْ أَخُوهُ أَوْ صَاحِبُهُ: يَرْحَمَكَ اللَّهُ. فَإِذَا قَالَ لَهُ: يَرْحَمَكَ اللَّهُ، فَلْيَقُلْ: يَهْدِيكُمُ اللَّهُ وَيُصَلِّحْ بِأَلْسِنَتِكُمْ)) [رواه البخاري]

මඟලාගෙන් කෙනෙකුට කිඹුහුමක් පිටවී නම්, මහු ‘අල්හමිදු ලිල්ලාහ්’ යනුවෙන්ද, (එයට සවන්දෙන) මහුගේ සහෝදරයා හෝ මිත්‍රයා ‘යර්හමකල්ලාහ්’ යනුවෙන්ද, කිව යුතුය. එසේ මහු ‘යර්හමකල්ලාහ්’ යනුවෙන් පැවැසුවේනම් මහු (කිඹුහුම යැවූ

තැනැත්තා) ‘යහදිකුමල්ලාහු වසුස්ලිහු බාලකුම’
යනුවෙන් කිව යුතුයි. (බුහාරි)

63-රෝගියාට පාර්ථනා කිරීම :

ඉතිහාස අනිබාස් (රලි) තුමා තනි වදනක් මෙසේ
වාර්තා කරන්නේය.

عن ابن عباس رضي الله عنهما، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ دَخَلَ عَلَى رَجُلٍ يَعُودُهُ ،
فَقَالَ ﷺ: ((لَا بَأْسَ طَهُورًا ، إِنْ شَاءَ اللَّهُ)) [رواه البخاري]

(රෝගියාට පත්) පුද්ගලයෙකුගේ සුවදුක් විමසීමට
ගිය තනි මුහම්මදු (සල්) තුමා මහුට ‘මබ කලබල
නොවන්න. අල්ලාහ්ගේ මනාපය අනුව සුව ලැබේ’
යනුවෙන් පැවැසීය. (බුහාරි)

**64-වේදනාව පවතින තැනැති අත තබා
පාර්ථනා කිරීම :**

උස්මාන් ඉතිහාස අබුල් ආස් (රලි) තුමා මෙලෙස
වාර්තා කරන්නේය.

عن عثمان بن أبي العاص ﷺ، أَنَّهُ شَكَأَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَجَعًا، يَجِدُهُ فِي
جَسَدِهِ مِنْذُ أُسْلِمَ ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((ضَعْ يَدَكَ عَلَى الَّذِي يَأْلَمُ مِنْ جَسَدِكَ ،
وَقُلْ: بِاسْمِ اللَّهِ، ثَلَاثًا، وَقُلْ سَبْعَ مَرَّاتٍ: أَعُوذُ بِاللَّهِ وَفُؤَدَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَحْدَثَ وَأُحَادِرُ))
[رواه مسلم]

තමා ඉස්ලාමය වැළඳ ගත් දින සිට තම ශරීරයෙහි එක්තරා වෙදනාවක් පවතින බව උස්මාන් බිත් අබුල් ආස් (රලි) තුමා තබි මුහම්මදු (සල්) තුමාට කිය. එකළ එතුමා ‘මබේ ශරීරයෙහි වෙදනාව පවතින තැනැති මබේ අත තබා ‘බිස්මිල්ලාහ් තුන් වරක්ද, අපාදු බිල්ලාහි වකුද්රනිහි මින් ෂරීර මා අපිදු වඋහාදිරු යැයි සත් වරක්ද උසුරන්න’ යනු වෙන් පැවැසිය. (මුස්ලිම්)

**65-කුකුලාගේ හා බුරුවාගේ හැඩලීමට
සවන් දෙන කළ :**

තබි මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුරේරා (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي هريرة رضي الله عنه ، أن النبي صلى الله عليه وسلم قال: ((إِذَا سَمِعْتُمْ صِيْحَ الدِّيَكَةِ فَاسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ، فَإِنَّهَا رَأَتْ مَلَكًا، وَإِذَا سَمِعْتُمْ نَهْيَ الْجِمَارِ فَتَعَوَّدُوا بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ، فَإِنَّهَا رَأَتْ شَيْطَانًا)) [متفق عليه]

මබලා කුකුලාගේ හැඩලීමට සවන්දුන්නේනම්, අල්ලාහ් ගෙන් මහුගේ භාග්‍යය අයදින්න. මන්ද, එය සුරදුනවරයාව දුටුවේය. මබලා බුරුවාගේ තප්පුලු හඬට සවන් දුන්නේ නම්, සාතන්ගේ උවදුරුවන් කෙරෙහි අල්ලාහ්ගෙන් රූක වරණය පතන්න. මන්ද, එය සාතාත්ව දුටුවේය. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

66-වර්ෂාව වසින කළ :

නඹතුමාගේ බිරිඳ ආයිෂා (රලි) තුමිය වදනක් මෙසේ වාර්තා කරන්නීය.

عن عائشة رضي الله عنها ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ إِذَا رَأَى الْمَطَرَ قَالَ : ((اللَّهُمَّ صَيِّبًا نَافِعًا)) [رواه البخاري]

නඹ මුහම්මදු (සල්) තුමා වර්ෂාව වසින කළ ‘ස්වාමිනි. (මෙය) ප්‍රයෝජනවත් වර්ෂාව බවට පත්කරනු මැනව’ යනු වෙන් ප්‍රාර්ථනා කරන්නේය. (බුහාරි)

67-ඵවසතුල ජිව්ඤන කළ :

නඹ මුහම්මදු (සල්) තුමාගෙන් තමා සවන් දුන් බව ජාබිර් බින් අබ්දුල්ලාහ් (රලි) තුමා වදනක් මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن جابر بن عبد الله ﷺ قال : سمعت النبي ﷺ يقول : ((إِذَا دَخَلَ الرَّجُلُ بَيْتَهُ فَذَكَرَ اللَّهَ - عَزَّ وَجَلَّ - عِنْدَ دُخُولِهِ، وَعِنْدَ طَعَامِهِ، قَالَ الشَّيْطَانُ : لَا مَبِيتَ لَكُمْ وَلَا عَشَاءَ. وَإِذَا دَخَلَ فَلَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ عِنْدَ دُخُولِهِ، قَالَ الشَّيْطَانُ : أَذْرَكْتُمُ الْمَيْتَ، وَإِذَا لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ عِنْدَ طَعَامِهِ، قَالَ : أَذْرَكْتُمُ الْمَيْتَ وَالْعَشَاءَ)) [رواه مسلم]

කෙතෙක් සිය නිවසට පිවිසීමට අදහස් කර, පිවිසෙන කළ සහ ආහාර අනුභව කරන කළ අල්ලාහ්ගේ නාමය සිහි කළේනම්, ඡයිනාත් (තම

අනුගාමිකයින් අමතා) ‘ඔබ ලාච මෙහි ලැගුම් ගැනීම හෝ ආභාරය හෝ නොමැත්’ යනුවෙන් පවසයි. මහු පිටිසෙන කළ අල්ලාහ්ගේ නාමය සිහි නොකළේනම්, ඡයිතාත් (මවුත් අමතා) ‘ඔබලා ලැගුම් ස්ථානය ලො ගත්තෝය’ යනුවෙන්ද, මහු ආභාර අනුභව කරන කළ අල්ලාහ්ගේ නාමය සිහි නොකළේනම්, ‘ඔබලා ලැගුම් ස්ථානය සහ ආභාරය ලො ගත්තෝය’ යනුවෙන්ද පවසයි. (මුස්ලිම්)

68-කභාවල අල්ලාහ්ව ඡහි කිරීම :

නචි මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අඛුහුරෙරො (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නෝය.

عن أبي هريرة رضي الله عنه، عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: ((مَا جَلَسَ قَوْمٌ مَجْلِسًا لَمْ يَذْكُرُوا اللَّهَ فِيهِ، وَلَمْ يُصَلُّوا عَلَى نَبِيِّهِمْ، إِلَّا كَانَ عَلَيْهِمْ تَرَةٌ (أَي: حَسْرَةٌ) فَإِنْ شَاءَ عَذَّبَهُمْ، وَإِنْ شَاءَ غَفَرَ لَهُمْ)) [رواه الترمذي]

පිරිසක් රැස්ව සිටින යම් සභාවක හෝ අල්ලාහ්ගේ නාමය සිහි කිරීම හා මවුත්ගේ නචි තුමාට සලවාත් කීම නොසිදුවෙනම්, මවුත් තිත්දාවට ලක්වෙති. අල්ලාහ් කැමැති නම්, මවුත්ට දඩුවම පමුණුවයි. කැමැතිනම්, මවුත්ට කමා කරයි. (තිර්මිදි)

69-වැකිකිලියට ඡවිකෙන කළ :

අනස් චිත් මාලික් (රලි) තුමා වදනක් මෙසේ වාර්තා කරන්නෝය.

عن أنس بن مالك رضي الله عنه قال: كان النبي صلى الله عليه وسلم إذا دخل (أي: أراد دُخُولَ) الخلاء قال: ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ)) [متفق عليه]

නවීන මුහම්මද (සල්) තුමා වැසිකිළියට යාමට අදහස් කරන කළ ‘අල්ලාහුමම ඉත්නි අපාදු බික මිතල් ක්හුලුසි වල් ක්හනාඉසි’ යනුවෙන් උසුරන්නේය. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

70-සුළුසුළු හමන කළ :

නවීනමාගේ බිරිඳ ආයිෂා (රලි) තුමිය වදනක් මෙසේ වාර්තා කරන්නීය.

عن عائشة رضي الله عنها قالت: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم إِذَا عَصَفَتِ الرِّيحُ قَالَ: ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا، وَخَيْرَ مَا فِيهَا، وَخَيْرَ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا، وَشَرِّ مَا فِيهَا، وَشَرِّ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ)) [رواه مسلم]

සුළුසුළු හමන කළ නවීනායක මුහම්මද (සල්) තුමා ‘අල්ලාහුමම ඉත්නි අස්අලුක හයිරහා, ක්හයිර මා ගීහා, වහයිර මා උර්සිල්තු බිහි, වඅපාදු බික මිත් ෂර්රහා, වෂර්ර මා ගීහා, ව ෂර්ර මා උර්සිල්තු බිහි’ යනුවෙන් පාර්ථනා කරන්නේය. (මුස්ලිම්)

71-මුස්ලිම්වරුන්ට රහස්‍යතාව පුරවන කාර්ය :

නවී මුහම්මද් (සළු) තුමාගෙන් තමා සවන් දුන් බව අබු දර්දා (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي الدرداء رضي الله عنه، أنه سمع رسول الله ﷺ يقول: ((مَنْ دَعَا لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْعَيْبِ، قَالَ الْمَلِكُ الْمُوَكَّلُ بِهِ: آمِينَ، وَلَكَ بِمِثْلِ)) [رواه مسلم]

කවරෙක් හෝ තම සහෝදරයා වෙනුවෙන් රහස්‍යතාව පුරවන කළේනම්, එයට අදාළ සුරදුන්යා ‘මෙම පුරවනාව පිළිගනු මැනව. මඟටද මෙසේම ලැබෙනු මැනව’ යනුවෙන් පවසන්නේය. (මුස්ලිම්)

72-ජිඩාවට ලක්වූ කළ පුරවන කාර්ය :

නවී මුහම්මද් (සළු) තුමාගෙන් තමා සවන් දුන් බව උම්මු සලමා (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නීය.

عن أم سلمة رضي الله عنها أنها قالت، سمعت رسول الله ﷺ يقول: ((مَا مِنْ مُسْلِمٍ تُصِيبُهُ مُصِيبَةٌ فَيَقُولُ مَا أَمَرَهُ اللَّهُ: إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاغِبُونَ، اللَّهُمَّ اجْرِنِي فِي مُصِيبَتِي وَأَخْلِفْ لِي خَيْرًا مِنْهَا — إِلَّا أَخْلَفَ اللَّهُ لَهُ خَيْرًا مِنْهَا)) [رواه مسلم]

කවර මුස්ලිම් වරයෙක් හෝ යම් විපතකට ලක්වී ‘එය අල්ලාහ්ගේ අණ පරිදි සිදුවිය. අපි අල්ලාහ් වෙනුවෙන්මය. එමෙන්ම අපි මහු වෙතම ආපසු යන්නෙමු. ස්වාමනි, මෙම විපතෙහි මාහට කුලිය ලබාදෙනු මැනව. මෙම විපතට වඩා ශ්‍රේෂ්ඨයක් ඒ වෙනුවෙන් මාහට ලබා දෙනු මැනව’ යනු වෙන්

පාර්ථනා කළේනම්, අල්ලාහ් මහුට එයට වඩා යහ පත් දෙයක් ලබා දෙයි. (මුස්ලිම්)

73-කලාමය ව්‍යාජන ක්‍රීම :

බර්රාඋ ඉබ්නු ආසිබ් (රලි) තුමා තබි වදනක් මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن البراء بن عازب رضي الله عنه قال: ((أمرنا النبي صلى الله عليه وسلم بسبع، ونهانا عن سبع: أمرنا بعبادة المريض، ... وإفشاء السلام، ... الحديث)) [متفق عليه]

තබි මුහම්මදු (සල්) තුමා අපට කරුණු හතක් අණ කළේය. කරුණු හතක් තහනම් කළේය. රෝගීන්ගේ සුව දුක් බලන ලෙසද, ...ද, සලාමය ව්‍යාජන කරන ලෙසද අපට අණ කළේය. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

විවිධ පිළිවෙල

74-දැනුම් ඥානය ලබා ගැනීම :

නවී මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුරෙරා (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: ((مَنْ سَلَكَ طَرِيقًا يَلْتَمِسُ فِيهِ عِلْمًا سَهَّلَ اللَّهُ لَهُ بِهِ طَرِيقًا إِلَى الْجَنَّةِ)) [رواه مسلم]

කවරෙක් දැනුම් ඥානය ලබාගැනීමේ මාර්ගයේ ගමන් කරන්නේද, අල්ලාහ් එගිනි මහුව ස්වර්ගයට යන මාර් ගය සරල කරයි. (මුස්ලිම්)

75-පිවිසීමට පෙර තුන් වරක් අවකරය පැනීම :

නවී මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවැසූ බව අබුදර්දා (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي موسى الأشعري رضي الله عنه، أن رسولَ الله صلى الله عليه وسلم قال: ((إِذَا سَأَلْتُمْ ثَلَاثًا، فَإِنْ أُذِنَ لَكُمْ، وَإِلَّا فَارْجِعُوا)) [متفق عليه]

(අනුන්ගේ නිවස්වල පිවිසීම වෙනුවෙන්) තුන්වරක් අව සරය පැනිය යුතුය. මඟට අවසරය ලැබේනම්, පිවිසෙන්න. නැතිනම්, ආපසු හැරී යන්න. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

76-උපන් ලැබූ දරුවාට රක දෙයක් කැවීම :

අඛුමුසා අල් අෂ්අරී (රලී) තුමා වදනක් මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي موسى الأشعري رضي الله عنه قال: ((وُلِدَ لِي غُلَامٌ، فَأَتَيْتُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَمَّاهُ إِسْرَاهِيمَ، فَحَنَنْكُهُ بِتَمْرَةٍ وَدَعَا لَهُ بِالْبِرَكَةِ ... الحديث)) [متفق عليه]

මානව දරුවෙක් ඉපදිනි. මම එය තනි මුහම්මදු (සල්) තුමාගේ හමුවට රැගෙන ගියෙමි. එතුමා එම දරුවාට ඉබිරා හිමි යනුවෙන් නමක් තබා (සිය කටෙන්) ඉඳි ගෙඩියක් හපා එය දරුවාට කවා, අභිවෘද්ධිය ලබා දෙන මෙන් එයට ප්‍රාර්ථනා කළේය. (මුස්ලිම්)

77-දරුවා වෙනුවෙන් අකීකා දානය කිරීම :

ආයිෂා (රලී) තුමිය මෙසේ වාර්තා කරන්නීය.

عن عائشة رضي الله عنها قالت: ((أَمَرَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ نَعُقَّ عَنِ الْجَارِيَةِ سَنَةً، وَعَنِ الْغُلَامِ سَنَتَيْنِ)) [رواه أحمد]

ගැහැනු දරුවා වෙනුවෙන් එව්වක් හා පිරිමි දරුවා වෙනුවෙන් එව්වක් දෙදෙනෙක් අකීකා (පිත්) කරන මෙන් තනි මුහම්මදු (සල්) තුමා අපට අණ කළේය. (අහ්මද්)

78-වැනියෙන් තැවරීම සඳහා

ගාර්යභාරි කමහර තැන් විවෘතව තැබීම :

අනස් (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أنس رضي الله عنه قال: أصابنا مع رسول ﷺ مطرٌ . قال: فحَسَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنْ تَوْبِهِ حَتَّى أَصَابَهُ مِنَ الْمَطَرِ، فَقُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! لِمَ صَنَعْتَ هَذَا؟ قَالَ: ((لَأَنَّ هَذَا حَدِيثٌ عَهْدٌ بَرٍّ)) [رواه مسلم]

(දිනක්) අපි තිබි මුහුම්මදු (සල්) සමග වැස්සට තෙමු තෙමු. එකළ එතුමා වැහි ජලය තැවරීම සඳහා සිය අඳුම ගැලවීය. එවිට ‘අල්ලාහ්ගේ දුතයාණෙනි, මනතුමා මෙසේ කළේ කුමක් නිසාද?’ යැයි විමසීමු. එයට තිබිතුමා ‘මෙය ස්වාමියාගෙන් සිට පහළවන අළුත් දෙයකි’ යැයි පැවැසීය. (මුස්ලිම්)

79-රෝගියාගේ සුව දුක් විමසීම :

තිබි මුහුම්මදු (සල්) තුමාණන්ගේ වහලේකුවු සවඛාත් (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن ثوبان، مولى رسول الله ﷺ ، عن رسول الله ﷺ قال: ((مَنْ عَادَ مَرِيضًا ، لَمْ يَزَلْ فِي حُرْفَةِ الْحَنَّةِ)) قِيلَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَمَا حُرْفَةُ الْحَنَّةِ ؟ قَالَ: ((جَنَاهَا)) [رواه مسلم]

‘කවරෙක් රෝගියෙකුගේ සුව දුක් විමසා බලන්නේද, මහු කුර්ගතුල් ජන්තා හි සිටී’ යැයි තිබිතුමා පැවැසූ කළ ‘කුර්ගතුල් ජන්තා’ යනු

කුමක්දැ යි එතුමාගෙන් විමසූහ. එයට එතුමා ‘එය පළතුරු උයනකි’ යැයි පැවැසූහ. (මුස්ලිම්)

80-මදු සිතහවිම :

තනි මුහම්මදු (සල්) තුමා තමාහට පැවැසූ බව අබුදුර් (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي ذر رضي الله عنه قال: قال لي النبي ﷺ: ((لا تَحْقِرَنَّ مِنَ الْمَعْرُوفِ شَيْئًا ، وَلَوْ أَنْ تَلْقَى أَخَاكَ بِوَجْهِ طَلِقٍ)) [رواه مسلم]

මබ මබේ සහෝදරයාව මුහුණේ ප්‍රසන්නව හමුවීම හෝ වෙවා යම් කුසලක් හෝ නින්දිත ලෙස නොසළකන්න. (මුස්ලිම්)

81-අල්ලාහ් වෙනුවෙන් කෙතෙක් හමුවීම :

තනි මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුරෙරා (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي هريرة رضي الله عنه ، عن النبي ﷺ: ((أَنَّ رَجُلًا زَارَ أَخًا لَهُ فِي قَرْيَةٍ أُخْرَى ، فَأَرَادَ اللَّهُ لَهُ عَلَىٰ مَدْرَجَتِهِ مَلَكًا (أَي: أَقْعَدَهُ عَلَى الطَّرِيقِ يَرْفُئُهُ) فَلَمَّا أَتَى عَلَيْهِ قَالَ: أَيْنَ تُرِيدُ ؟ قَالَ: أُرِيدُ أَخًا لِي فِي هَذِهِ الْقَرْيَةِ. قَالَ: هَلْ لَكَ عَلَيْهِ مِنْ نِعْمَةٍ تَرُبُّهَا؟ قَالَ: لَا ، غَيْرَ أَنِّي أَحْبَبْتُهُ فِي اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ، قَالَ: فَإِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكَ ، بِأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحْبَبَكَ كَمَا أَحْبَبْتَهُ فِيهِ)) [رواه مسلم]

පුද්ගලයෙක් වෙනත් ගම්මානයක විසූ සිය සහෝදර යෙකු හමුවීමට ගියේය. මහු ගමන් කළ

මගෙහි මහු රූක බලා ගැනීම සඳහා අල්ලාහ් සුරදුන්යෙක් පත් කළේය. මහු වෙත පැමිණ එතුමා ‘මබ කොහි යාමට අදහස් කරන්නේද’ යනුවෙන් විමසීය. එයට මහු මා මෙම ගම්මානයෙහි වසන මාගේ සහෝදරයෙකු හමුවීමට අදහස් කරමි’ යැයි කීය. ‘මහු මබහට කළ උපකාරයට තුනි පුදකිරීම පිණිසද මබ යන්නේ?’ යනුවෙන් එතුමා විමසීය. එයට මහු ‘නැත, මා අල්ලාහ් වෙනුවෙන් මහු ප්‍රිය කරන්නෙමි’ යැයි කීය. එකළ එතුමා ‘මා මබ වෙත එවතලද අල්ලාහ්ගේ දුන්යෙකි. මබ අල්ලාහ් වෙනුවෙන් මබ සහෝදරයා ප්‍රියකරන සේ අල්ලාහ් ද මබ ප්‍රිය කරන්නේය’ යනුවෙන් පැවැසීය. (මුස්ලිම්)

82-ආදර්ශ කරන බව දැනුම් දීම :

නබි මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවැසූ බව මික්දාම් ඉබ්නු ම:දී කර්බි (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن المقدم بن معدي كرب رضي الله عنه، أن النبي ﷺ قال: ((إِذَا أَحَبَّ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ، فَلْيُعَلِّمُهُ أَنَّهُ يُحِبُّهُ)) [رواه أحمد]

මබලාගෙන් කෙනෙකු සිය සහෝදරයා ආදරය කරන්නේනම්, ඒ බව මහුට දැනුම් දෙන්න. (අහ්මද්)

83-ඇණුම ඇරීම :

නවී මුහම්මද් (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුරෙරා (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي هريرة رضي الله عنه قال : قال رسول الله ﷺ : ((التَّنَائُبُ مِنَ الشَّيْطَانِ، فَإِذَا تَنَاءَبَ أَحَدُكُمْ فَلْيُرُدُّهُ مَا اسْتَطَاعَ، فَإِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا قَالَ: هَا، ضَحِكَ الشَّيْطَانُ)) [متفق عليه]

ඇණුම ඇරීම ජෛනාත්ගේ ක්‍රියාවකි. එබැවින්, මඛලා ගෙන් කවරෙක් හෝ ඇණුම පිට කළේ නම්, එය හැකි තාක් වළකින්න. මඛලාගෙන් කෙනෙක් ‘හා’ යනුවෙන් ශබ්ද නගා ඇණුම පිට කළේ නම්, ජෛසිනාත් සිතහවන්නේය. (මුස්ලිම්)

84-මිනිසුන් හොඳ කිවුවිල්ලෙන් නිහමනය කිරීම :

නවී මුහම්මද් (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුරෙරා (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي هريرة رضي الله عنه، أن رسول الله ﷺ قال: ((أَيُّكُمْ وَالظَّنُّ، فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ الْحَدِيثِ)) [متفق عليه]

(මිනිසුන් කෙරෙහි මඛලාගේ) දුර් සිතුවිල්ල ගැන මා මඛලාට අවවාද කරමි. මන්ද, දුර් සිතුවිල්ල ඉතා අසත්‍යම පුවතකි. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

85- නිවසේ කටයුතුවල බිරිඳට සහයවීම :

ආයිෂා (රලි) තුමියගෙන් තමා සවන් දුන් බව අස්වද් (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عَنِ الْأَسْوَدِ قَالَ: سَأَلْتُ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا مَا كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُصْنَعُ فِي بَيْتِهِ ؟ قَالَتْ : ((كَانَ يَكُونُ فِي مَهْنَةِ أَهْلِهِ (أَيُ : خِدْمَتِهِمْ) ، فَإِذَا حَضَرَتِ الصَّلَاةَ خَرَجَ إِلَى الصَّلَاةِ)) [رواه البخاري]

තඹ මුහම්මදු (සල්) තුමා නිවසේදී කුමක් කරන්නේද යැයි මම ආයිෂා (රලි) තුමියගෙන් විමසීම. එයට එතුමිය ‘තම බිරිඳන්ට නිවසේ කටයුතුවල සහාය වන්නේය. සලා -තයේ වෙලාව පැමිණ කළු, එය ඉටු කිරීම සඳහා වහාම පිටත්වන්නේය’ යනුවෙන් පැවැසුවාය. (බුහාරි)

86- ස්වභාවික සතුටුදායක කාර්යයන් :

තඹ මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුරෙරා (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ : ((الْفِطْرَةُ حَمْسٌ، أَوْ حَمْسٌ مِنَ الْفِطْرَةِ: الْخِتَانُ ، وَالْإِسْتِحْدَادُ (حَلْقُ شَعْرِ الْعَانَةِ)، وَتَنْفِ الْإِنْبِطِ، وَتَقْلِيمُ الْأَظْفَارِ، وَقَصُّ الشَّارِبِ)) [متفق عليه]

සතුටු දායක (සුන්නත්) ස්වභාවික කාර්යයන් පහකි. ඒවා වර්මපේදනය කිරීම, රහස් අවයවයන්හි මයිල් ඉවත් කිරීම, කිහිල්ල මයිල් ගැලවීම, නියපොතු

කැපීම හා උඩු රුවල කොට කිරීම යනාදීන්ය. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

87-අනාවයන් රැකබලා ගැනීම :

තනි මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවැසූ බව සහල් බිත් සෑද් (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن سهل بن سعد رضي الله عنه، عن النبي ﷺ قال: ((أَنَا وَكَافِلُ الْيَتِيمِ فِي الْحَنَّةِ هَكَذَا)) . وَقَالَ بِإِصْبَعَيْهِ السَّبَابَةَ وَالْوُسْطَى . [رواه البخاري]

අනාවයන්ට රැකවරනය ලබා දෙන්නා මම හා ස්වර්ග යෙහි මෙසේ සිටිමු යනුවෙන් පවසා තම දඬුරු අඟිල්ල හා මැද අඟිල්ල (යාකොට) සංඥා කළේය. (බුහාරි)

88-කෝපවීමෙන් වැළකීම :

අබුහුරෙරා (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي هريرة رضي الله عنه، أَنَّ رَجُلًا قَالَ لِلنَّبِيِّ ﷺ : أَوْصِنِي ، قَالَ: ((لَا تَعْضَبْ)) . فَرَدَّدَ مِرَارًا ، قَالَ: ((لَا تَعْضَبْ)) [رواه البخاري]

පුද්ගලයෙක් තනි මුහම්මදු (සල්) තුමාගෙන් ‘මට උප දෙසි දෙන්න’ යනුවෙන් විමසීය. එයට එතුමා ‘මබ කෝප නොව’ යැයි පැවැසීය. ඔහු නැවත නැවත එසේම අසීය. එකමිද එතුමා ‘මබ කෝප නොව’ යැයි පැවැසීය. (බුහාරි)

89-අල්ලාහ් කෙරෙහි බියකමින් ඇඬීම :

තබ් මුහම්මද් (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුරෙරා (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي هريرة رضي الله عنه، عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: ((سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمُ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ، يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ ... وَذَكَرَ مِنْهُمْ : وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللَّهَ خَالِيًا فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ)) [متفق عليه]

අල්ලාහ්ගේ සෙවණැල්ල හැර අන් සෙවණැල්ලක් හෝ නොමැති එම (අවසාන) දිනයෙහි අල්ලාහ් හත් දෙනකුට (පමණක්) තමාගේ සෙවණැල්ල ලබා දෙයි. .... තනිවම සිට අල්ලාහ් ගැන සිහි කිරීමෙන් කඳුලු හැලූ මිනිසාද වේ. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

90-නීතෘ දානය :

තබ් මුහම්මද් (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුරෙරා (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي هريرة رضي الله عنه، أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: ((إِذَا مَاتَ الْإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثٍ: إِلَّا مِنْ صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ، أَوْ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ بِهِ، أَوْ وَكَلِدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ)) [مسلم]

මිනිසෙක් මරණයට පත්වූ පසු (මහුගේ) කාර්ය තුනක් හැර අන් සියල්ල මහු වෙතින් ඉවත්වේ. ඒවා ස්ථිරව පවතින දානය හෝ පලදෙන ඥානය හෝ මහුට ප්‍රාර්ථනා කරන යහපත් දරුවාය. (මුස්ලිම්)

91-දේවස්ථාන ඉදිකිරීම :

උස්මාන් බිත් අඟ්වෑන් (රලි) තුමා තනිවදනක් මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن عثمان بن عفان ؓ قَالَ عِنْدَ قَوْلِ النَّاسِ فِيهِ حِينَ بَنَى مَسْجِدَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ : **إِنَّكُمْ أَكْثَرْتُمْ وَإِنِّي سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: ((مَنْ بَنَى مَسْجِدًا — قَالَ بُكْرًا: حَسِبْتُ أَنَّهُ قَالَ: يَبْتَغِي بِهِ وَجْهَ اللَّهِ — بَنَى اللَّهُ لَهُ مِثْلَهُ فِي الْجَنَّةِ))** [متفق عليه]

උස්මාන් (රලි) තුමා තනි මුහම්මදු (සල්) තුමාගේ දේවස්ථානය ප්‍රතිසංස්කරණය කළ අවස්ථාවේ මිනිසුන් එතුමා ගැන තොයෙක් දේ කථා කළහ. එකළ (උස්මාන් (රලි) තුමා ඔවුන් අමතා) ඔබලා මා ගැන බොහෝ දේ කථා කළ හුය. ‘කවරෙක් අල්ලාහ් වෙනුවෙන් යනු පිරිසිදු වෙනතා වෙන් දේවස්ථානයක් ඉදිකරන්නේද, අල්ලාහ් මහුට එසේම එකක් ස්වර්ගයෙහි ඉදිකරයි’ යැයි තනිතුමා කළ ප්‍රකාශ යක් තමා සවන් දුන් බව පැවැසීය. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

92-මිළදී ගැනීමේ හා විකිණීමේදී ඉවකල්ලෙන් හැකිරීම :

තනි මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවැසූ බව ජාබිර් බිත් අබි දුල්ලාහ් (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن جابر بن عبد الله رضي الله عنهما، أن رسول الله ﷺ قال: ((رَحِمَ اللَّهُ رَجُلًا سَمَحًا إِذَا بَاعَ ، وَإِذَا اشْتَرَى ، وَإِذَا أَقْضَى)) [رواه البخاري]

දෙයක් මිළදී ගැනීමේදීද, විකිණීමේදීද හා යම් අයිතිවාසි කමක් අයදීමේදී ඉවසිල්ලෙන් හැසිරෙන මිනිසාට අල්ලාහ් ගේ කරුණාව පහළ වේවා. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

93-මාර්ගයෙහි අවහිරව පවතින දේ ඉවත් කිරීම:

නබි මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුරෙරා (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي هريرة رضي الله عنه، أن رسول الله ﷺ قال: ((بَيْنَمَا رَجُلٌ يَمْشِي بِطَرِيقٍ ، وَجَدَ غُصْنَ شَوْكٍ عَلَى الطَّرِيقِ ، فَأَخْرَهُ ، فَشَكَرَ اللَّهُ لَهُ ، فَغَفَرَ لَهُ)) [رواه مسلم]

අප අතර සිටින කෙනෙක් මාර්ගයේ ගමන් කරන කළු එහි කටු සහිත අන්තක් දැක, එය ඉවත් කළේ නම්, අල් -ලාහ් මහුට තුනි පුදකොට මහුගේ පාපයන් කමා කරයි. (මුස්ලිම්)

94-සදකාව :

නබි මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුරෙරා (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي هريرة رضي الله عنه قال ، قال رسول الله ﷺ : ((مَنْ تَصَدَّقَ بِعَدْلِ تَمَرَةٍ مِنْ كَسْبٍ طَيِّبٍ ، وَلَا يَقْبَلُ اللَّهُ إِلَّا الطَّيِّبَ ، فَإِنَّ اللَّهَ يَتَقَبَّلُهَا بِيَمِينِهِ ، ثُمَّ يَرِيهَا لِصَاحِبِهِ كَمَا يُرِيِّي أَحَدُكُمْ فَلُوَّةَ حَتَّى تَكُونَ مِثْلَ الْجَبَلِ)) [متفق عليه]

අල්ලාහ් පවිත්‍ර දේ හැර අන් කිසිවක් හෝ පිළි නොගනී. කවරෙක් පවිත්‍ර ජීවනෝපායෙන් ඉදි ප්‍රමාණයක් සදකා (දානය) කළේද, සැලැවින්ම අල්ලාහ් එය සිය දකුණු අතින් පිළිගනී. පසුව, මඟලා අශ්ව නාමිකෙක් (කවා පොවා) වර් ධනය කරන සේ මහුව එය කන්දක ප්‍රමාණය තෙක් වර්ධනය කරයි. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

95-ගජ මඬ දින දහයෙහි අධිකව යහකම් කිරීම :

නබි මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවැසූ බව ඉබ්නු අබිනාස් (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن ابن عباس رضي الله عنه ، عن النبي صلى الله عليه وسلم ، أنه قال : ((مَا الْعَمَلُ فِي أَيَّامٍ أَفْضَلَ مِنْهَا فِي هَذِهِ (يَعْنِي أَيَّامَ الْعَشْرِ)) قَالُوا : وَلَا الْجِهَادُ ؟ قَالَ : ((وَلَا الْجِهَادُ ، إِلَّا رَجُلٌ خَرَجَ يُخَاطِرُ بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ فَلَمْ يَرْجِعْ بِشَيْءٍ)) [رواه البخاري]

වෙනත් දිනවල කරන කුමණ යහකමක් හෝ මෙම (දුල් හජ්) දින (දහ)යෙහි කරන යහකමට වඩා ශ්‍රේෂ්ඨත්වයෙන් නොපවතී. (බුහාරි)

96-තුණා මැරීම :

නබි මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුරෙරා (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي هريرة رضي الله عنه قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : ((مَنْ قَتَلَ وَرُغَاً فِي أَوَّلِ صَرِيَةٍ كُتِبَتْ لَهُ مِئَةٌ حَسَنَةً ، وَفِي الثَّالِثَةِ دُونَ ذَلِكَ ، وَفِي الثَّالِثَةِ دُونَ ذَلِكَ)) [رواه مسلم]

එකම පහරකින් හුණෙක් සානනය කරන්නාට කුසල් සියයක්ද, පහර දෙකකින් සානනය කරන්නාට එයට අඩු වෙන්ද, පහර තුනකින් සානනය කරන්නාට එයටත් අඩු වෙන්ද ලැබේ. (මුස්ලිම්)

97-තමා සවන් දෙන සැම දේ අන් අයට නොකීම:

නබි මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවැසූ වදනක් හඟස් බිත් හාසිම් (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن حفص بن عاصم رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: ((كَفَى بِالْمَرْءِ إِثْمًا أَنْ يُحَدِّثَ بِكُلِّ مَا سَمِعَ)) [رواه مسلم]

කෙනෙකු තමා සවන් දෙන සැම දේ අන් අයට පැවැසී -මම මහුට පාප සිදුවීමට ප්‍රමාණවත්වේ. (මුස්ලිම්)

98-කුලිය ලැබෙන චේතනාවෙන් පවුලේ අයට වියදුම් කිරීම :

නබි මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවැසූ බව අබු මස්ජාද් අල් බද්රී (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

عن أبي مسعود البدري رضي الله عنه، عن النبي ﷺ قال: ((إِنَّ الْمُسْلِمَ إِذَا أَنْفَقَ عَلَى أَهْلِهِ نَفَقَةً، وَهُوَ يَحْتَسِبُهَا، كَانَتْ لَهُ صَدَقَةً)) [رواه مسلم]

මුස්ලිම් වරයෙක් පින් ලබන චේතනාවෙන් සිය පවුලේ අයට වියදුම් කළේනම්, එය සදකා හෙවත් දානයක් බවට පත්වේ. (මුස්ලිම්)

99-කඤ්ච වේගයෙන් කක්මන් කිරීම :

ඉබ්නු උමර් (රලි) තුමා තබි වදනක් මෙලෙස වාර්තා කරන්නේය.

عن ابن عمر رضي الله عنهما قال: ((كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا طَافَ الطُّوَافَ الْأَوَّلَ، حَبَّ (أَي: رَمَلَ) ثَلَاثًا وَمَشَى أَرْبَعًا ... الْحَدِيثِ)) [متفق عليه]

තබි මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රථම තවාරය (ප්‍රදක්ෂිණා) කරන කළි පළමු තුන් වටය වෙගයෙන්ද ඉතිරි වට සතර සාමාන්‍යයෙන්ද ගමන් කරන්නේය. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

100-සුළු වගයෙන් හෝ යහකම් ආබාධව කිරීම :

ආයිෂා (රලි) තුමිය මෙසේ වාර්තා කරන්නීය.

عن عائشة رضي الله عنها، أَمَا قَالَتْ: سَأَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَيُّ الْأَعْمَالِ أَحَبُّ إِلَيَّ اللَّهُ؟ قَالَ: ((أَدْوَمُهَا وَإِنْ قَلَّ)) [متفق عليه]

අල්ලාහ් වෙත ඉතාම ප්‍රිය කරන ක්‍රියාව කුමක්ද යයි තබි මුහම්මදු (සල්) තුමාගෙන් විමසූ කළි එතුමා ‘එය සුළු වෙන් හෝ අඛණ්ඩව කරන ක්‍රියාවකි’ යනුවෙන් පැවැසීය. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

وصلى الله وسلم وبارك على نبينا محمد وآله وصحبه أجمعين.
والحمد لله رب العالمين.